

vann fra fjell til fjord

Sammen for vannet

Tiltaksprogram i vannområde Eikeren

Planperiode 2022-2027

2022

TILTAKSPROGRAM I VANNOMRÅDE EIKEREN

Oppdragsnavn **Revidert tiltaksprogram for Eikeren vannområde**
Prosjekt nr. **1350048983**
Mottaker **Øvre Eiker kommune, Eikeren vannområde v/ Else Mari Espseth Nilsen**
Dokument type **Rapport**
Versjon **1**
Dato **19.09.2022**
Utført av **Lise Irene Karlsen, Rambøll**
Kontrollert av **Susanna Burgess, Rambøll**
Godkjent av **Tom Øyvind Jahren, Rambøll**

Forsidefoto: Vestfosselva ved Langebru.

INNHold

1.	Innledning	3
2.	Om tiltaksprogrammet	4
3.	Om vannområdet vårt	4
4.	Miljøtilstand og miljøutfordringer	7
4.1	Økologisk og kjemisk tilstand i vannforekomstene	7
4.2	Hovedutfordringer i vannområdet og potensial for tiltak.	9
4.2.1	Landbruk	11
4.2.2	Avløpsvann	13
4.2.3	Beskyttelse av drikkevann	14
4.2.4	Forurensning av miljøgifter	15
4.2.5	Andre påvirkninger	15
4.3	Klimatilpassing	16
5.	Tiltaksområder i Eikeren vannområde	17
5.1	Tiltaksområde Hillestadvannet	17
5.2	Tiltaksområde Begsvannet	18
5.3	Tiltaksområde Fiskumvannet	19
5.4	Tiltaksområde Vestfosselva	20
5.5	Tiltaksområde Eikeren	21
6.	Forslag til tiltak	22
6.1	Tiltaksområde Hillestadvannet	22
6.2	Tiltaksområde Bergsvannet	25
6.3	Tiltaksområde Fiskumvannet	28
6.4	Tiltaksområde Vestfosselva	30
6.5	Tiltaksområde Eikeren	33
6.6	Pågående tiltak	35
7.	Vurdering av måloppnåelse	37
7.1	Landbrukstiltak	37
7.2	Avløpstiltak	38
7.3	Beskyttelse av drikkevann	39
7.4	Forurensning av miljøgifter	39
8.	Tiltak og undersøkelser som er gjennomført i vannområdet	39
9.	Referanser	41

Vedlegg 1: Vannområde Eikeren Grunnlag for rullering av tiltakspakkene i jordbruket for 2022-2027

Vedlegg 2: Oversikt, små avløpsanlegg Eikeren vannområde

1. INNLEDNING

Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) legger opp til en vannforvaltning i Norge som gjennomføres på nedbørfeltnivå. Denne måten å organisere vannforvaltningen på tilrettelegger for samordning mellom kommuner og fylker på tvers av administrative grenser. Norge er delt opp i vannregioner, som koordineres av utpekte fylkeskommuner (vannregionmyndigheter). De er ansvarlige for å utarbeide seksårige regionale vannforvaltningsplaner med tilhørende regionale tiltaksprogram i samarbeid med berørte statlige organer og kommuner. De regionale vannforvaltningsplanene fastsetter miljømålene og tidsfristen for miljømåloppnåelse for hver enkelt bekk, elv, innsjø og fjord i vannregionen. Tiltaksprogrammet oppsummerer alle relevante tiltak som skal til for å nå miljømålene. Vannregionene deles i flere mindre områder som kalles vannområder. Det er i vannområdene den lokale vannforvaltningen foregår, og der kommunene samarbeider om å ta vare på sine felles nedbørfelt. Vannområde Eikeren tilhører Innlandet og Viken vannregion, og Viken fylkeskommune er vannregionmyndighet.

Dette tiltaksprogrammet for Eikeren vannområde gjelder for planperioden 2022 – 2027 og tiltakene som oppsummeres her ligger til grunn for det regionale tiltaksprogrammet for Innlandet og Viken vannregion. Tiltaksprogrammet omhandler vannforekomster som er i risiko for ikke å nå miljømålet dersom det ikke gjennomføres tiltak.

2. OM TILTAKSPROGRAMMET

For å sikre en bærekraftig vannforvaltning på lokalt nivå, har vi utarbeidet et lokalt tiltaksprogram for vannområde Eikeren. Tiltaksprogrammet er utarbeidet med utgangspunkt i mal som ble brukt for vannområdene i vannregion Vestfold og Telemark høsten 2020 som grunnlag for Regionalt tiltaksprogram for planperioden 2022-2027. Regional vannforvaltningsplan med tiltaksprogram skal godkjennes av Klima- og miljødepartementet i samråd med Olje- og energidepartementet i løpet av høsten 2022. Tiltaksprogrammet for Eikeren vannområde utarbeides nå, noe forsinket for å sikre lokal forankring og for å få en bedre forståelse for hvordan vannmiljøet er på lokalt nivå og hvilke tiltak det skal jobbes med for å oppnå vannmiljømålene.

I lokal tiltaksanalyse for Eikeren vannområde som ble utarbeidet før forrige planperiode (planperiode 2016-2021), ble det gjort en grundig gjennomgang av utfordringer i vannområdet og gitt forslag til tiltak (Eikeren vannområde, 2014). Det lokale tiltaksprogrammet er en oppdatering og revurdering av tiltak i vannområdet for den kommende planperioden 2022-2027. Tiltakene er foreslått for å oppfylle miljømålene, jfr. vannforskriften § 25. Det lokale tiltaksprogrammet er utarbeidet i nært samarbeid med vannområdekoordinator og sektormyndigheter.

3. OM VANNOMRÅDET VÅRT

Eikeren vannområde (Figur 1) fordeler seg over to fylker; Vestfold og Telemark fylke og Viken fylke. Vannområdet tilhører vannregion Innlandet og Viken og Viken fylkeskommune er vannregionmyndighet. Vannområdet har et areal på 532 km² og er inndelt i 83 vannforekomster; 71 elvevannforekomster og 12 innsjøvannforekomster.

Vannområdet har arealer innenfor kommunene Holmestrand, Kongsberg, Flesberg, Tønsberg, Larvik, Drammen og Øvre Eiker. Hoveddelene av vannområdet ligger i Øvre Eiker og Holmestrand og disse to kommunene bidrar med midler og deltagelse i arbeidsgrupper/faggrupper og styringsgruppe. Andre aktører som bidrar med midler til driften av vannområdet er Miljødirektoratet, fylkeskommune (begge fylker), og EVIKS (Eikeren Vannverk Interkommunale Selskap). Statsforvalteren (begge fylker) bidrar med midler til tiltaksrettet vannkvalitetsovervåkning.

Vannområdet er organisert med en politisk styringsgruppe som har det overordnede ansvaret for arbeidet. Det er fire representanter som har stemmerett i styringsgruppa; Politisk representant, fortrinnsvis ordfører, fra hver av de to kommunene, representant fra Eikeren Vannverk Interkommunale selskap (EVIKS) og politisk representant fra Viken fylkeskommune. I tillegg har politisk representant fra Vestfold og Telemark fylkeskommune, statsforvalteren (begge fylker), administrasjonen i fylkeskommunen (begge fylker) og administrasjonen i begge kommuner møte- og talerett. Administrativ arbeidsgruppe består av representanter fra kommuner, fylkeskommune (begge fylker) og statsforvalter (begge fylker). Faggruppe landbruk består av representanter fra kommunene (landbruk), statsforvalter (begge fylker) og bondelag (Buskerud bondelag og Vestfold og Telemark bondelag). Faggruppe avløp består av representanter for kommunene (avløp), statsforvalter (begge fylker) og tilsynet for små avløpsanlegg vannverk. Vannområdekoordinator er ansatt i Øvre Eiker og koordinerer arbeidet i vannområdet.

Vannområdet jobber med å etablere to interessentlag, et for Øvre Eiker og et for Holmestrand. Interessentlagene skal bestå av personer med ulike interesser i vannområdet.

Eikerenvassdraget med tilhørende sidevassdrag, renner fra sør til nord og starter i skogsområdet sør for Bergsvannet Vassås i Tønsberg kommune. Vannet renner så igjennom en rekke mindre innsjøer før det ender ut i Hillestadvannet i jordbruksbygdene Hof og Holmestrand. På veien kommer det inn et stort sidevassdrag, Lianelva som drenerer større skogsområder. Til Hillestadvannet renner det inn ytterlige to mindre elver fra tyngre jordbruksområder, Hillestadelva og Løkenbekken. Fra Hillestadvannet renner vannet igjennom innsjøene Haugestadvannet, Vikevannet og Bergsvannet ved Eidsfoss før det ender ut i hovedinnsjøen Eikeren. I Haugestadvannet kommer det inn en svært forurenset sidebekk kalt Storgrava. Selve innsjøen Eikeren er omkranset av større skogområder både i vest og øst. Innsjøen ble for ca. 5000 år siden avsnørt fra havet. Til tross for at Eikeren har vært en saltvannsfjord, er den i dag en næringsfattig ferskvannssjø med fullsirkulasjon to ganger i året. Vannet renner videre inn i jordbruksområder ved Fiskumvannet. Tilløpsbekker til Fiskumvannet er Fiskumelva, Delerelva og Dørja. Deler av Fiskumvannet er vernet som naturreservat, og kan by på et rikt fugleliv med varmekjær kantvegetasjon og våtmarksområde. Området kom i 2013 inn på RAMSAR-lista og har internasjonal betydning for hekkende våtmarksfugler og trekkende fugl. Fra Fiskumvannet renner vannet ut i Vestfosselva, som er regulert, gjennom jordbruksområder og sentrumsområder, før det ender i Drammeselva.

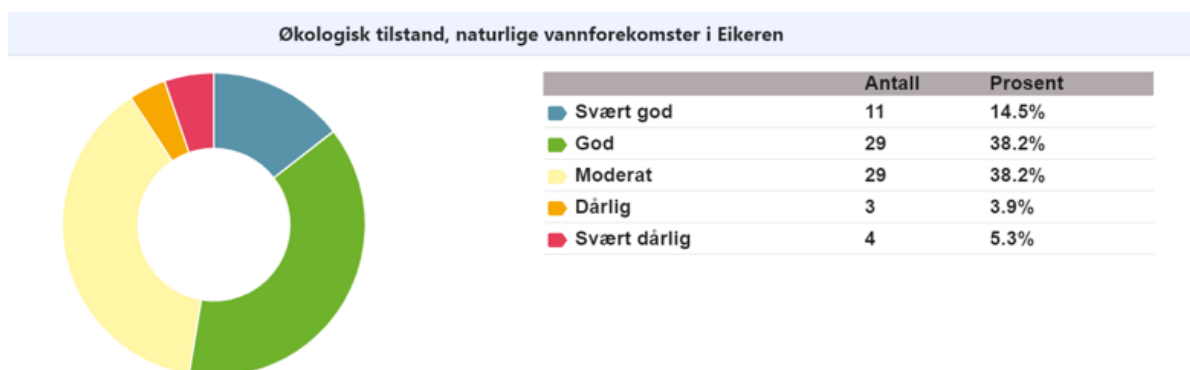
Brukerinteresser som knytter seg til vannforekomster og vannmiljø

- **Drikkevann:** Vestfold Vann IKS, Øvre Eiker kommune og Glitrevannverket har drikkevannsinteresser i området.
- **Vannkraftproduksjon:** Vannområdet har 3 kraftstasjoner; Eidsfoss, Hakavik og Vestfossen.
- **Resipient for renseanlegg:** Vassdraget er resipient for kommunale renseanlegg (tre renseanlegg i Holmestrand kommune) og små private avløpsanlegg som ligger i spredt bebyggelse fordelt utover store deler av vannområdet.
- **Landbruksproduksjon:** Innenfor vannområdet er det i enkelte områder store jordbruksarealer og noe husdyrdrift. Landbruket har behov for god vannkvalitet til jordvanning og drikkevann til buskap.
- **Skogbruk:** Innenfor vannområdet er det store områder med skog, og det drives skogsdrift i vannområdet.
- **Samferdsel:** Innenfor vannområdet er det to store veier; E134 i Viken og E18 i Vestfold og i tillegg en rekke mindre veier. Veinettet kan påvirke vannforekomstene med avrenning, og kulverter kan være vandringshindre for fisk.
- **Industri:** Trelastindustrien bruker vann fra vassdraget til tømmervanning (Bergene Holm avd. Haslestad i Holmestrand kommune).
- **Friluftsliv (jakt, fiske, båtliv, bading og barns lek):** Vannområdet har stor verdi for friluftsliv. Det finnes flere kommunale og populære badeplasser. Det finnes båthavner og sommerstid er det et betydelig båtliv på Eikeren. Det er gode fiskemuligheter i området og Eikeren har en bestand av storørret (kultivering har pågått siden 1850). Det er også gode padlemuligheter i vannområdet. Barn ferdes mye langs bekker og vann, og barns lek ved og i vann er en betydelig brukerinteresse.

4. MILJØTILSTAND OG MILJØUTFORDRINGER

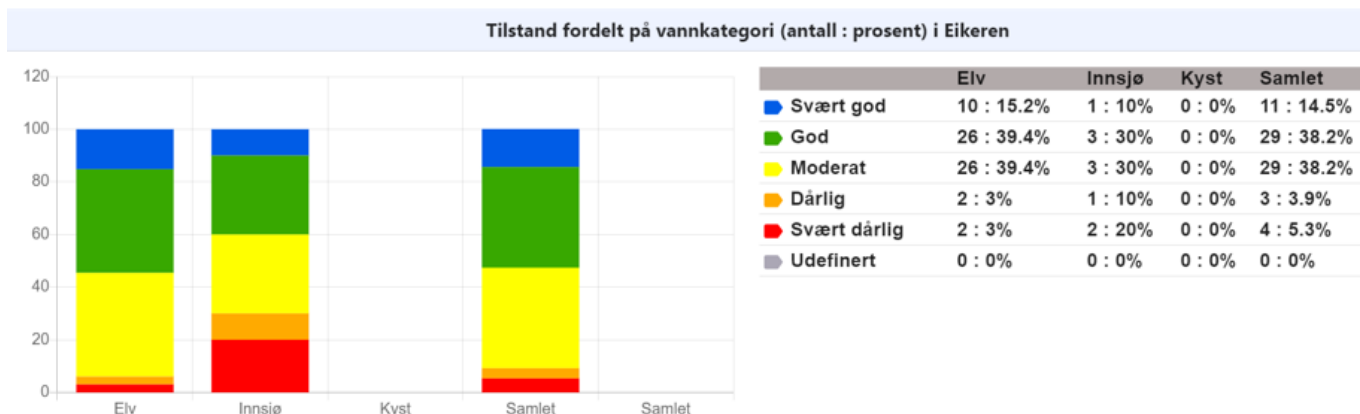
4.1 Økologisk og kjemisk tilstand i vannforekomstene

Av de 83 vannforekomstene i Eikeren vannområde er det 76 naturlige vannforekomster og 7 vannforekomster som er registrert som sterkt modifiserte (SMVF). Av de naturlige vannforekomstene er det 53 % som ligger innenfor *god* eller *svært god* tilstand (Figur 2) og dermed oppnår målet om *god* økologisk tilstand. 38 % har *moderat* tilstand, mens henholdsvis 4 % og 5 % har *dårlig* eller *svært dårlig* tilstand. Figur 3 viser tilstand fordelt på vannkategori. Figur 2

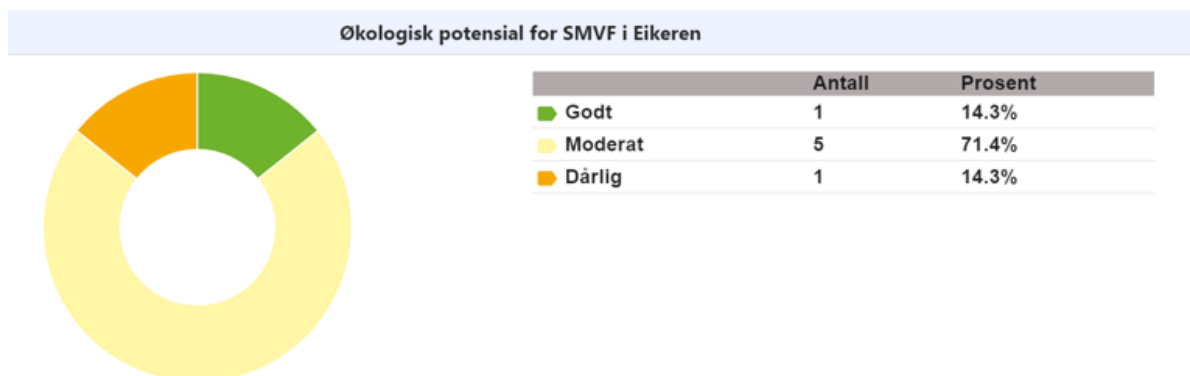
Figur 2: Økologisk tilstand i overflatevann, naturlige vannforekomster i Eikeren vannområde. Kilde: Vann-nett mars 2022.

Figur 3. Vannkategori med tilstand i naturlige vannforekomster.

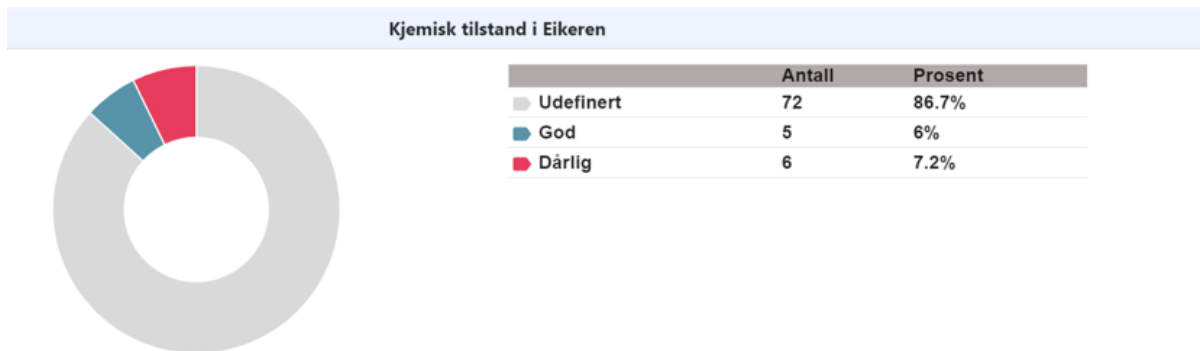
Av de 7 vannforekomstene som er sterkt modifiserte (SMVF) ligger 14 % innenfor *godt* økologisk potensial (1 vannforekomst; Øksne med Tistillen), 71 % har *moderat* økologisk potensial (5 vannforekomster; Bergsvannet, Eidselva, Vestfosselva øvre, Vestfosselva nedre og Hajeren), mens 14 % (1 vannforekomst; Storelva) har *dårlig* økologisk potensial (Figur 4).

Figur 4. Økologisk potensial i sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) i Eikeren vannområde. Kilde: Vann-nett mars 2022.

Det har pågått overvåking i vannområdet, så datagrunnlaget for vurdering av økologisk tilstand i vannforekomstene er betraktelig bedre sammenlignet med hva som forelå ved utarbeiding av lokal tiltaksanalyse (Eikeren vannområde, 2014) ved oppstart av forrige planperiode. Allikevel er 60 av de 83 vannforekomstene registrert i Vann-nett med lav presisjon for vurdering av økologisk tilstand. 15 vannforekomster er registrert med middels presisjon, og 8 med høy presisjon.

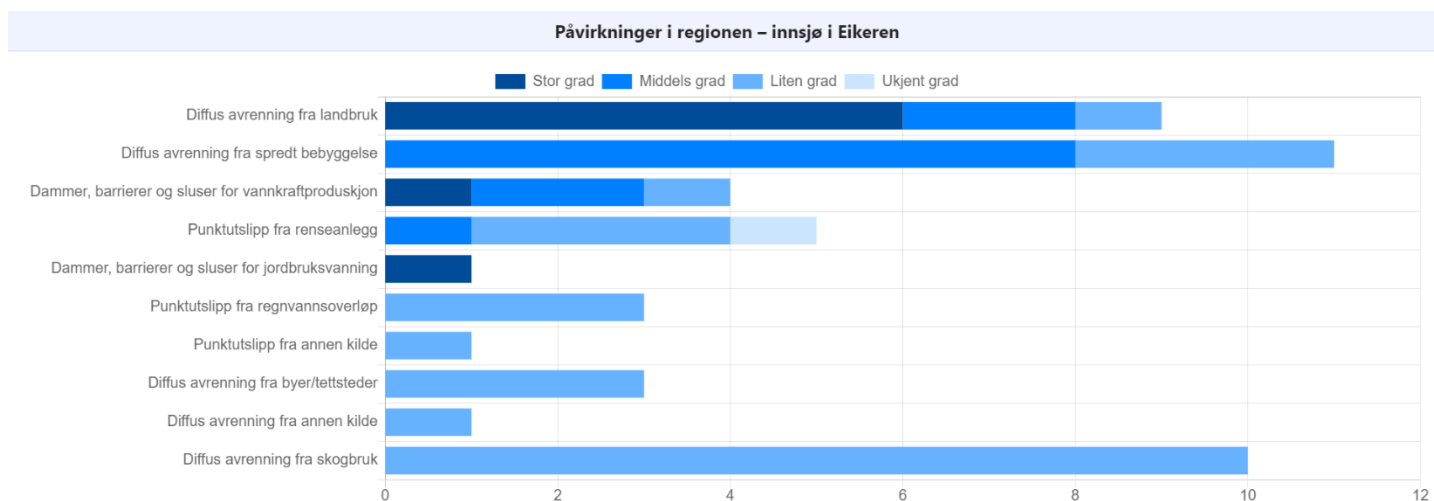
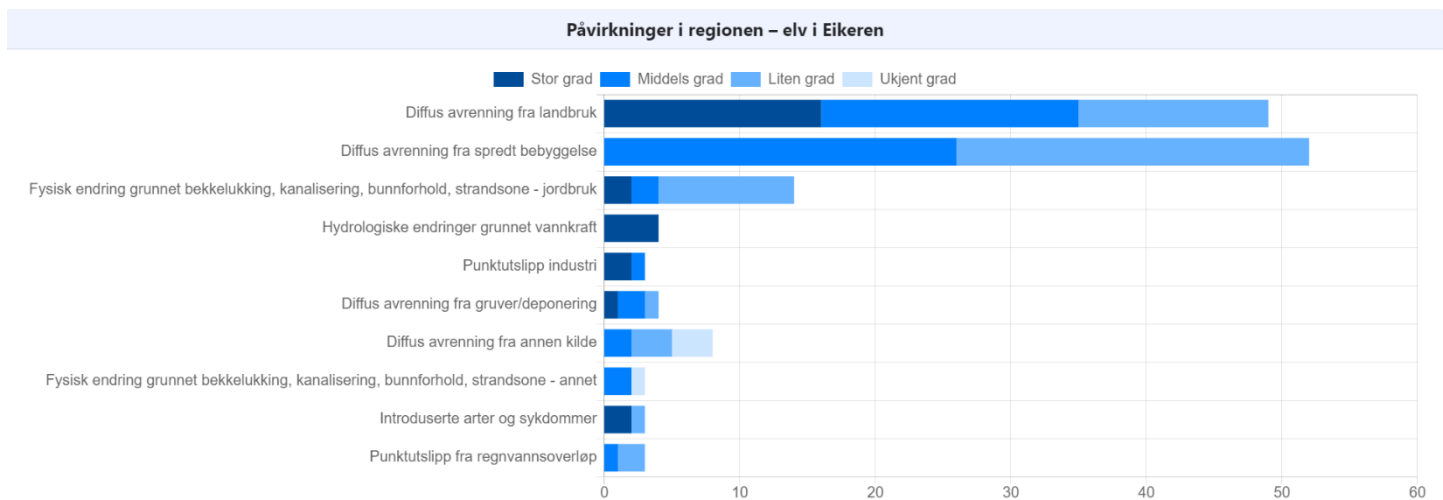
Kjemisk tilstand er lite dokumentert i vannområdet. 87 % av vannforekomstene er registrert i Vann-nett med udefinert kjemisk tilstand. 6 % har *godt* kjemisk tilstand og 7 % *dårlig* kjemisk tilstand (Figur 5). Samtlige vannforekomster er registrert med lav presisjon for vurdering av kjemisk tilstand.

Figur 5. Kjemisk tilstand i vannområde Eikeren. Kilde: Vann-nett mars 2022.

4.2 Hovedutfordringer i vannområdet og potensial for tiltak.

Det er påvirkninger fra landbruk og spredt bebyggelse som er registrert på flest vannforekomster (Figur 6). Påvirkning fra landbruk er registrert med stor påvirkningsgrad for en del av vannforekomstene. Påvirkning fra spredt bebyggelse er registrert med moderat eller liten påvirkningsgrad. Ellers blir vannforekomster også påvirket av vannkraft, fysiske endringer, punktutslipp og avrenning fra gruver. Avrenning fra skogbruk er registrert for innsjøvannforekomstene, men kun med liten grad av påvirkning. Introduserte arter og sykdommer er registrert som påvirkning av stor grad for noen få vannforekomster.

Figur 6: Oversikt over de 10 største påvirkningsgruppene i elv (øverst) og innsjø (nederst) for vannområde Eikeren. Kilde Vann-nett mars 2022.

Et viktig fokus for vannområdet er å opprettholde god vannkvalitet i drikkevannskilden Eikeren. Eikeren er råvannskilde for to vannverk som til sammen produserer ca 16. mill. m³ drikkevann hvert år og forsyner et stort antall mennesker i Øvre Eiker kommune og Vestfold fylke (Norconsult, 2021). Innsjøene oppstrøms Eikeren; Hillestadvannet, Haugestadvannet, Vikevannet og Bergsvannet ved Eidsfoss har i flere år vært preget av høyt næringsinnhold og oppblomstring av blågrønnalger, flere av de observerte algene er giftproduserende.

Bekker, elver og innsjøer er resipient for private og kommunale renseanlegg. Sammen med påvirkning fra husdyrhold medfører dette at vannforekomstene påvirkes av tarmbakterier og andre patogen mikrober (virus, parasitter og sopp). Med tanke på bruk til bading, jordvanning og rekreasjon (deriblant barns lek ved, med eller i vann) og at vassdraget oppstrøms Eikeren ender ut i en drikkevannskilde bør tilførslene av tarmbakterier og andre patogen mikrober reduseres.

Når det gjelder forekomster av fremmede arter er det viktig å forhindre spredning. Det finnes vasspest i Vestfosselva og Fiskumvannet, men den er ikke spredt til innsjøene oppstrøms Eikeren. Laksefiskparasitten *Gyrodactylus salaris* finnes i Vestfosselva og må ikke spres videre til andre vassdrag.

Eikeren har en egen stamme av storørret som kan ha individer på over 10 kg. På grunn av begrensede gyteområder (de fleste bekker som renner ut i Eikeren er flombekker og har liten vannføring sommerstid) er rekrutteringen til Storørrestammen i Eikeren svak. Det er derfor et behov for å drive kultivering for ørret, og dette har blitt gjort i Eikeren siden 1850. Kultiveringen i Eikeren i dag drives i regi av Eikeren Fiskevernforening og dette tiltaket er nødvendig for å kunne opprettholde en levedyktig ørretbestand i Eikeren.

For innsjøene oppstrøms Eikeren (gjelder tiltaksområdene Hillestadvannet og Bergsvann) er det blitt beregnet et avlastningsbehov for total fosfor. Et avlastningsbehov beskriver hvor mye som må reduseres i tilførsler av næringsstoffer for å oppnå ønsket miljømål. For vannforekomstene rundt Eikeren og nedstrøms Eikeren (tiltaksområdene Eikeren, Fiskumvannet og Vestfosselva) er det ikke blitt beregnet behov for avlastning (Eikeren vannområde, 2014). Avlastningsbehovet for tiltaksområdene Hillestadvannet og Bergsvannet er blitt oppdatert av Fylkesmannen i Vestfold og Telemark (nå statsforvalteren i Vestfold og Telemark) i 2020, se Vedlegg 1 «Vannområde Eikeren Grunnlag for rullering av tiltakspakkene i jordbruket for 2022-2027».

4.2.1 Landbruk

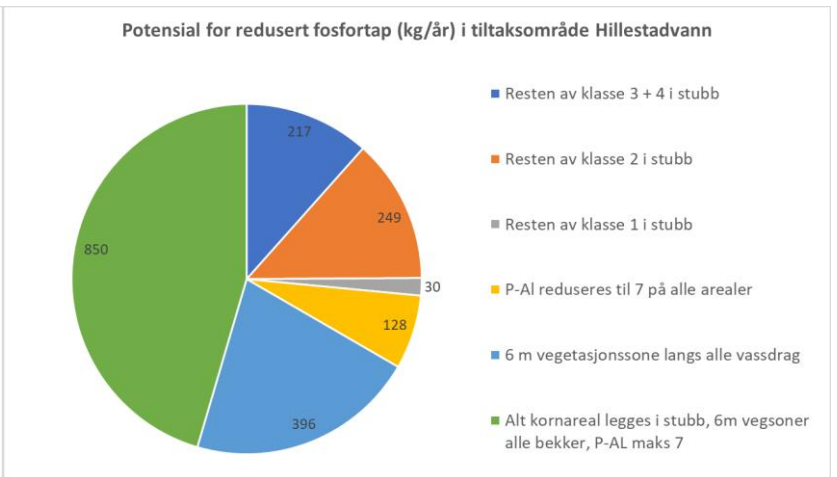
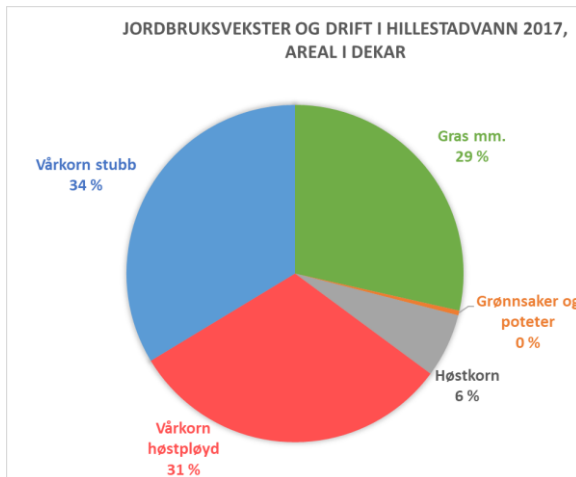
Innenfor vannområdet er det i enkelte områder stor jordbruksvirksomhet og også noe husdyrdrift. Jordbrukets samfunnsoppdrag fra Regjeringen er økt matproduksjon. For å få til det må gode og produktive jordbruksarealer i størst mulig grad benyttes til korn, poteter, grønnsaker, frukt og bær. Det er et mål at landbruket skal opprettholdes og at produksjonen skal økes. Forurensningen som kommer fra landbruket kan ikke elimineres, men bør som så godt det lar seg gjøre, reduseres til et minimum.

Tabell 1: Arealbruk, landbruk for tiltaksområdene i Eikeren vannområde. Kilder: Tiltaksområder i Vestfold (NIBIO, 2019), tiltaksområder i Buskerud (Eikeren vannområde, 2014).

Tiltaksområde	Totalt areal (daa)	Dyrka jord (daa)	Dyrka jord andel (%)
Hillestadvannet	123 000	17 000	14
Bergsvannet	56 000	6 400	11
Eikeren*	41 800	400	1
Fiskumvannet	158 000	10 000	6
Vestfosselva	30 000	11 700	39

*Tall for delen av tiltaksområde som ligger i Vestfold og Telemark fylke.

For å nå miljømålene planlegges det en tiltakspakke i jordbruket for å fjerne ytterligere 750 kg total fosfor pr år for tiltaksområde Hillestadvannet og ytterligere 200 kg fosfor pr år for tiltaksområde Bergsvannet . Dette er i tillegg til det som allerede gjennomføres av pågående tiltak i dag. Figurene nedenfor er utarbeidet av Fylkesmannen i Telemark og Vestfold og er hentet fra Vedlegg 1. For tiltaksområdene som ligger i Viken (Øvre Eiker kommune) er det ikke gjort tilsvarende analyser.

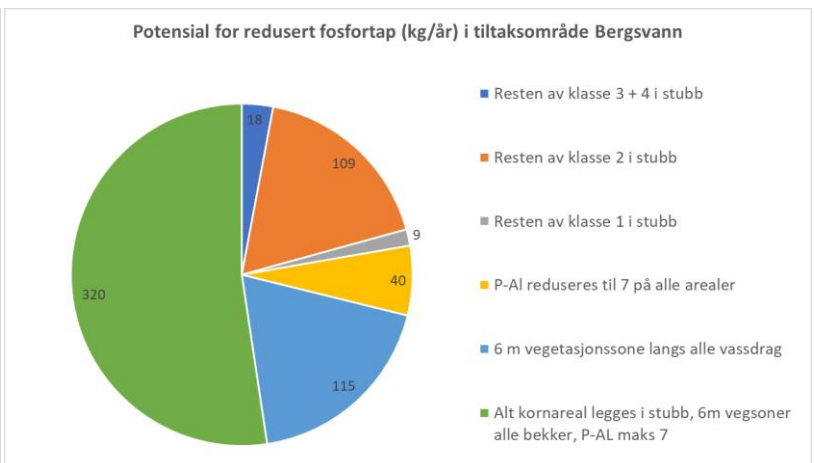
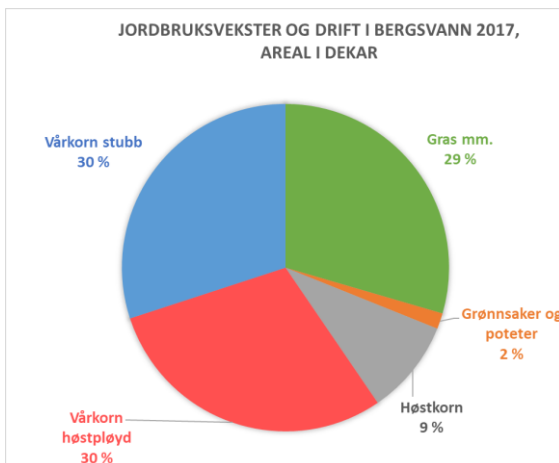

Figur 7. Jordbruksvekster og drift, samt potensiale for redusert fosfortap i tiltaksområde Hillestadvannet. Kilde Fylkesmannen i Vestfold og Telemark, (Vedlegg 1)

2017 Landareal:	123 000 daa
Jordbruk – drift:	15 500 daa
Andel dyrka jord:	14 %
Vårkornareal:	10 072 daa
Andel vårkorn i stubb:	52 %
P-Al gj.sn.:	10
Leirdekningsgrad:	32 %

Erosjonsrisiko	Vårkom, dekar
Klasse 1	2960
Klasse 2	5561
Klasse 3 og 4	1551
Sum	10072

Tiltaket «ingen jordarbeiding om høsten» = vårkorn i stubb

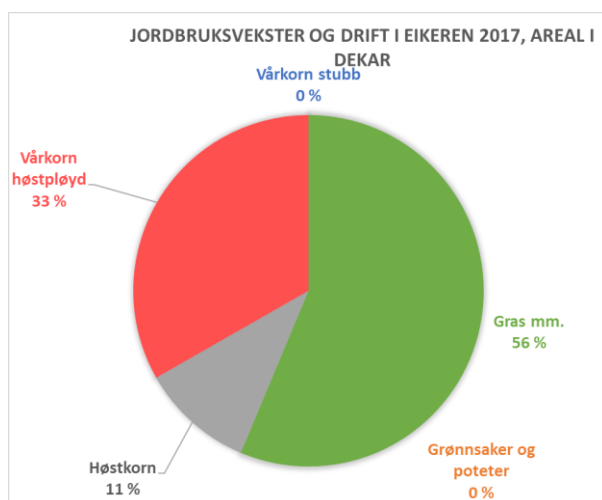

Figur 8. Jordbruksvekster og drift, samt potensiale for redusert fosfortap i tiltaksområde Bergsvannet. Kilde Fylkesmannen i Vestfold og Telemark, (Vedlegg 1)

2017 Landareal:	56 190 daa
Jordbruk – drift:	6 000 daa
Andel dyrka jord:	11 %
Vårkornareal:	3 538 daa
Andel vårkorn i stubb:	50 %
P-Al gj.sn.:	10
Leirdekningsgrad:	35 %

Erosjonsrisiko	Vårkom, dekar
Klasse 1	733
Klasse 2	2570
Klasse 3 og 4	235
Sum	3538

Tiltaket «ingen jordarbeiding om høsten» = vårkorn i stubb

Figur 9. Jordbruksvekster og drift, tiltaksområde Eikeren i Vestfold. Kilde Fylkesmannen i Vestfold og Telemark, (Vedlegg 1).

Eikeren er en viktig drikkevannskilde. Det er lite jordbruk i Vestfolds del av nedslagsfeltet til selve Eikeren.

Det er ikke laget tiltakspakke for jordbruket. Avlastningen vil skje oppstrøms i nedslagsfeltet til de andre innsjøene.

2017	
Landareal:	41 800 daa
Jordbruksareal:	400 daa
Andel dyrka jord:	1 %
Vårkornareal:	120 daa
Andel vårkorn i stubb:	0 %
P-Al gj.sn.:	11

4.2.2 Avløpsvann

Kommunale renseanlegg:

Det ligger 3 kommunale renseanlegg i vannområdet. Alle er plassert i Holmestrand kommune oppstrøms Eikeren. Det er Holmestrand kommune som er myndighet for de tre renseanlegga. Holmestrand kommune jobber med å vurdere mulighetene for å overføre avløpsvann fra Sundbyfoss til Holmestrand renseanlegg. For at dette skal bli en realitet trengs det oppgradering av pumpestasjoner og ledningsnett. Utslippsledningen fra Sundbyfoss renseanlegg er lagt til utløpselva fra Hillestadvannet (Nøtneselva) slik at Hillestadvannet ikke blir påvirket av utslipp av rensset avløpsvann fra Sundbyfoss renseanlegg. I Øvre Eiker ligger Hokksund renseanlegg ved Vestfosselvas utløp til Drammenselva. Utslipet føres ut i Drammenselva, og påvirker ikke Vestfosselva.

Tabell 2. Kommunale renseanlegg i vannområdet. * tall hentet fra (Norconsult, 2021), ** tall hentet fra Norske Utslipp (Norske utslipp - Utslipp til luft og vann og generert avfall)

Renseanlegg	Størrelse (ant pe), dagens belastning (2019)*	Utslipp, Total fosfor (kg/år) 2020**	Utslipp organisk stoff, BOF5 (kg/år) 2020**
Sundbyfoss	717	12	499
Vike	1405	76	1253
Eidsfoss	350	12	182

Små avløpsanlegg

I store deler av vannområdet er det spredt bosetting og vassdraget er resipient for mange små, private avløpsanlegg. Kvaliteten på disse små renseanlegga varierer, og det ligger store utfordringer i oppgradering av slike anlegg for å oppnå tilfredsstillende rensing. Oversikt over små avløpsanlegg i vannområdet er gitt i Tabell 3. Tallene er hentet fra Vedlegg 2 som er en oversikt pr tiltaksområde over små avløpsanlegg i Eikeren vannområde. Oversikten er utarbeidet av tilsynet for små avløpsanlegg. Tilsynet for små avløpsanlegg er et felles interkommunalt kontor for syv kommuner for tilsyn og saksbehandling etter forurensningsforskriftens kapittel 12. Både

Øvre Eiker og Holmestrand kommune deltar i dette interkommunale samarbeidet. Tilsynet har høye ambisjoner om oppgradering av anlegg. Framdriften i arbeidet avhenger av kommunenes planer og føringer.

Tabell 3: Små avløpsanlegg i tiltaksområdene. Informasjon fra tilsynet for små avløpsanlegg (Vedlegg 2)

Tiltaksområde	Type enkeltløsning	Antall anlegg	Antall personer
Hillestadvannet	Infiltrasjon	32	75
	Slamavskiller	246	612
	Minirensesanlegg	59	189
	Tett tank	62	85
Bergsvannet	Infiltrasjon	20	41
	Slamavskiller	170	347
	Minirensesanlegg	48	110
	Tett tank	55	40
Fiskumvannet	Infiltrasjon	16	42
	Slamavskiller	233	465
	Minirensesanlegg	19	54
	Tett tank	33	53
Vestfosselva	Infiltrasjon	10	23
	Slamavskiller	114	293
	Minirensesanlegg	7	17
	Tett tank	15	29
Eikeren	Infiltrasjon	70	145
	Slamavskiller	34	70
	Minirensesanlegg	18	42
	Tett tank	36	20

I tillegg til å belaste innsjøene, påvirker små renseanlegg som ikke fungerer godt nok også bekker og områder lokalt med forurensning av tarmbakterier (og andre patogen mikrober) og næringsstoffer. I områder med private brønner og små avløpsanlegg med dårlig rensing kan drikkevannet påvirkes av forurensning fra avløpsanleggene. Dette kan resultere i sykdomsutbrudd og dårlig folkehelse.

For små renseanlegg som ligger i området rundt selve Eikeren settes det som krav i utslippstillatelsene (som utarbeides av tilsynet for små avløpsanlegg) at det skal være infiltrasjonsanlegg eller at anleggene skal ha infiltrasjon som påfølgende rensetrinn dersom det er mini-renseanlegg. For mini-renseanlegg vil en påfølgende infiltrasjon før utslipp til vann sikre at en unngår direkteutslipp dersom det skulle oppstå problemer med drift eller vedlikehold av renseanlegget.

4.2.3 Beskyttelse av drikkevann

For drikkevann stilles det flere kvalitetskrav enn det som er gitt i vannforskriften. Selv om råvannet renses er det derfor viktig at drikkevannskildene beskyttes. Drikkevann skal være med i et register over beskytta områder etter § 16 i vannforskriften. Drikkevann skal være helsemessig trygt og uten tydelig lukt, smak og farge. Grenseverdier for drikkevann er gitt i drikkevannsforskriften, <https://lovdata.no/forskrift/2016-12-22-1868>. Eikeren er en viktig drikkevannskilde. Det foreslås ikke konkrete tiltak i selve Eikeren, men tiltakene som det jobbes med innenfor avløp og landbruk i området oppstrøms og rundt Eikeren skal bidra til at drikkevannet ikke skal forringes.

4.2.4 Forurensning av miljøgifter

Det er flere bedrifter i vannområdet som har et betydelig lokalt forurensningspotensial dersom det ikke blir driftet forskriftsmessig, eller ved uhell/ulykker. Det foreligger også flere gamle fyllinger, deponi og nedlagt industri som kan bidra med forurensning til grunn og vann. Basert på tilgjengelig informasjon er påvirkning fra tidligere deponi og dagens industri en utfordring å tallfeste eller gi konkret påvirkningsgrad. Det blir derfor utfordrende å skille de ut blant de mer dominerende påvirkningene (Norconsult, 2021).

4.2.5 Andre påvirkninger

Forurensning fra vei: E18 går igjennom vannområdet i sørøst og avrenning kan påvirke bekker som drenerer til Hillestadvannet. Rensebassenger i forbindelse med veianlegget vil forhindre videre forurensning av vannforekomstene. E134 går igjennom vannområdet i nord, og avrenning vil kunne påvirke bekker som drenerer til Fiskumvannet, men ingen tiltak er registrert i forbindelse med denne veien.

Vannkraft:

Vannområdet har 3 kraftstasjoner (Eidsfoss, Hakavik og Vestfossen). Kraftproduksjonen i Bergsvannet i Eidsfoss bygger på gamle rettigheter og drives i dag uten konsesjon. Regulering av Bergsvannet ved Eidsfoss og de andre grunne næringsrike innsjøene i området kan være viktig for å motvirke oppblomstring av blågrønnalger. Samtidig er det viktig at uttaket av vann ikke blir så stort at konsekvensene blir negative.

Reguleringen til kraftverket i Hakavik drives etter konsesjon fra 1920. Reguleringen har fysisk endret utløpet fra Hajeren, som naturlig ville drenert til Numedalslågen. Denne utløpsbekken er stengt med betongterskel. Vannet føres så i rør over til Øksne. Hajeren er en relativ grunn innsjø og en reguleringshøyde på 4,80 meter. Øksne har en reguleringshøyde på ca. 10 meter

Lav vannstand i regulerte vassdrag og innsjøer kommer i konflikt med brukerinteresser for friluftsliv, spesielt på sommerstid. Lav vannstand på grunn av regulering påvirker gyteområder for fisk og andre økologiske faktorer.

I forrige planperiode ble det foreslått å innkalle til konsesjonsbehandling for disse to reguleringene samt revisjon av konsesjonsvilkår for Hakavik. Disse forslagene ble satt til avvist i henhold til godkjenning av vannregionplan i 2016, men vannområdet ønsker allikevel å videreføre tiltakene inn i planperiode 2022-2027.

Kraftverket i Vestfosselva demmer opp Fiskumvannet og er med på å skape et rikt naturmangfold i våtmarksområdene. Reguleringen har konsesjon fra 2005, og regulant er Øvre Eiker Energi. Minstevannføringen i Vestfosselva er liten i forhold til hva naturlig tilsig tilsier (1,3 m³/sek, mot 11 m³/ sek). Dette gjelder ikke i hekkesesongen. Da er minstevannføringen omtrent 5 m³/ sek. Naturverdien og de økonomiske verdiene ved kraftverket i Vestfosselva utgjør en stor verdi for samfunnet rundt Eikeren.

Påvirkning fra gammel gruvevirksomhet:

Kjennerudbekken, Fiskumelva med bekkefelt og Dørja med tilløpsbekker ligger i områder der det tidligere har blitt drevet gruvevirksomhet. Disse vannforekomstene påvirkes av dette.

4.3 Klimatilpassing

Klimaendringer vil føre til behov for tilpassing til kraftigere og hyppigere nedbørsepisoder og økte problemer med overvann, endringer i flomforhold, flomstørrelser og skred. Det er utarbeidet statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpassing ([Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpassing - Lovdata](#)). Disse planretningslinjene er sammen med plan- og bygningsloven det sentrale virkemiddelet kommunene har for å sikre at det blir tatt hensyn til klimaendringer med fokus på vann (for eksempel økte overvannsmengder) i alt planarbeid.

Holmestrand kommune jobber med en ny kommunedelplan for klima, miljø og energi for planperioden 2022-2030. Planarbeidet og implementering av planen vil ha som hovedformål at Holmestrand kommune har mål og tiltak som fører til reduksjon av klimagassutslipp, redusert energibruk og økt miljøvennlig energiomlegging. Planen vil også omhandle klimatilpassing, samt eventuelt mål og tiltak for økt opptak av klimagasser. Klima-, energi- og miljøplanen skal i tillegg fokusere på andre viktige miljøproblemstillinger i Holmestrand kommune, herunder temaer som sammenhengende og bynære blågrønne strukturer, naturmangfold, fremmede arter, forurensning og vannmiljø.

Øvre Eiker kommune er i gang med å utarbeide en klima-, miljø- og energiplan for kommunen som forventes ferdigstilt i løpet av første halvdel av 2023. Kommuneplanens samfunnsdel omtaler også miljø og klima (Øvre Eiker kommune, 2022).

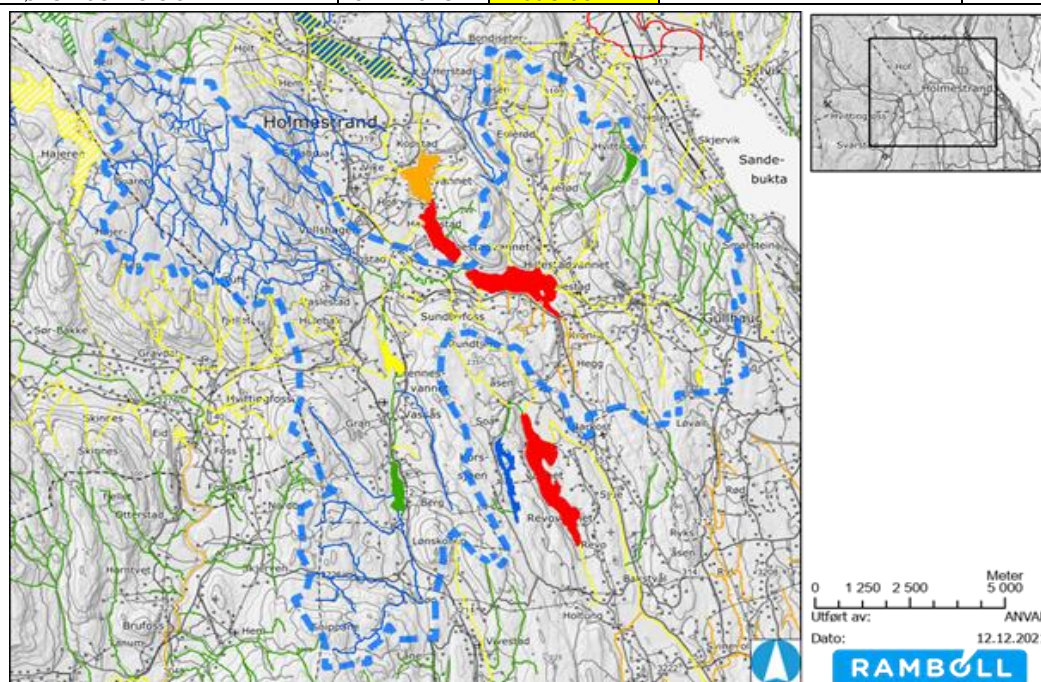
5. TILTAKSOMRÅDER I EIKEREN VANNOMRÅDE

5.1 Tiltaksområde Hillestadvannet

Tabell 4 viser vannforekomster i tiltaksområde Hillestadvannet (Figur 10) som har moderat eller dårligere tilstand i desember 2021 (står i risiko for ikke å nå miljømålene). Tabellen viser også vannforekomstene som har endret tilstand siden lokal tiltaksanalyse ble utarbeidet i 2013.

Tabell 4: Vannforekomster i risiko for å ikke oppnå miljømålene i tiltaksområde Hillestadvannet og vannforekomster som har endret tilstand fra risiko til ikke risiko.

Vannforekomster moderat eller dårligere desember 2021			Vannforekomster som har endret tilstand, ikke lengre i risiko for å ikke oppnå miljømålene siden 2013		
Vannforekomstnavn	ID	Øk.tilstand	Vannforekomstnavn	ID	Øk.tilstand
Sukkevannet	012-5808-	Moderat	Orebergvannet	012-5790-L	God
Grennesvannet	012-5799-	Moderat	Bergsvann Vassås, innl.b	012-5816-L	Svært god
Hillestadvannet	012-544-L	Svært dårlig	Åkerholt, bekk	012-1089-R	Svært god
Nordengen, bekk	012-1099-	Moderat	Lofsbergløken	012-1091-R	God
Grennesbekken, bekkefelt	012-1095-	Moderat	Grennesbekken	012-1093-R	God
Dokkatjern utløp	012-2518-	Moderat	Grønsetbekken	012-1161-R	Svært god
Hostvetbekken	012-2526-	Moderat	Rønneberg/Sundbyelva	012-1330-R	God
Bikjetjern, utløpsbekk	012-1970-	Moderat			
Sunbyelva, bekkefelt	012-1166-	Moderat			
Sundbyfoss-bekk v. tettsted	012-2516-	Moderat			
Hillestadelva bekkefelt sør	012-1059-	Moderat			
Hillestadelva, Bringakerb.	012-1062-	Moderat			
Hillestadvannet bekkefelt s.	012-2798-	Dårlig			
Gudbrandsdalsb./Lördalsb.	012-2797-	Moderat			
Hillestad, bekkefelt nord	012-1079-	Moderat			
Løken bekkefelt	012-1073-	Moderat			

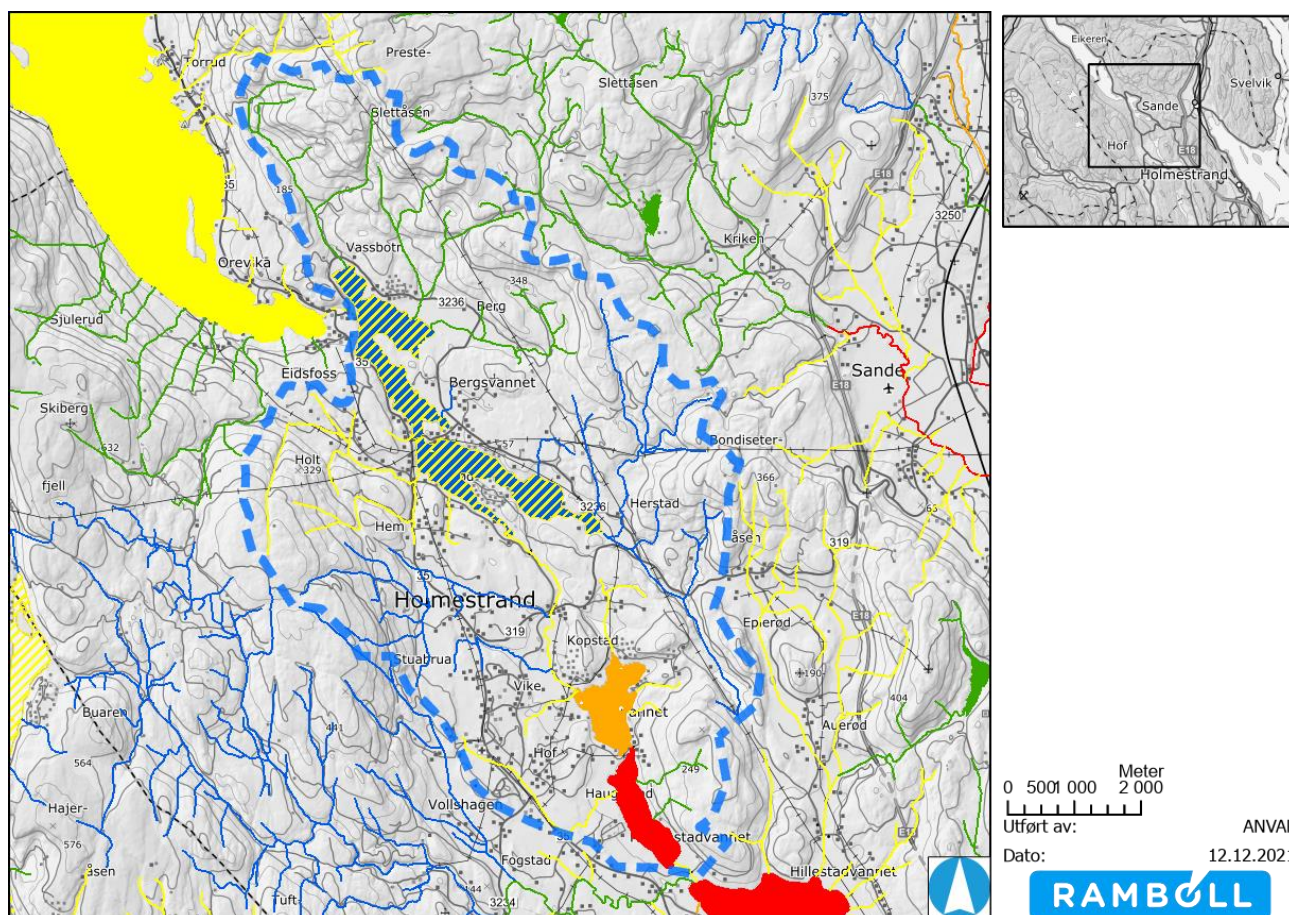
Figur 10: Tiltaksområde Hillestadvannet. Vannforekomster er markert med farger som angir tilstand. Kartgrunnlaget er hentet ut ifra vann-nett.

5.2 Tiltaksområde Bergsvannet

Tabell 5 viser vannforekomster i tiltaksområde Bergsvannet (Figur 11) som har moderat eller dårligere tilstand i desember 2021 (står i risiko for ikke å nå miljømålene). Tabellen viser også vannforekomstene som har endret tilstand siden lokal tiltaksanalyse ble utarbeidet i 2013.

Tabell 5: Vannforekomster i risiko for å ikke oppnå miljømålene i tiltaksområde Bergsvannet og vannforekomster som har endret tilstand fra risiko til ikke risiko.

Vannforekomster moderat eller dårligere desember 2021			Vannforekomster som har endret tilstand, ikke lengre i risiko for å ikke oppnå miljømålene siden 2013		
Vannforekomstnavn	ID	Øk.tilstand	Vannforekomstnavn	ID	Øk.tilstand
Haugestadvannet	012-543-1-L	Svært dårlig	Kopstadelva, bekkefelt	012-2524-R	Svært god
Vikevannet	012-543-2-L	Dårlig			
Bergsvannet ved Eidsfoss	012-519-L	Moderat			
Nøtneselva	012-1972-R	Moderat			
Kolstadbekken	012-1172-R	Moderat			
Storgrava	012-1170-R	Moderat			
Vikevannet, bekkefelt n. øst	012-1174-R	Moderat			
Kopstadelva	012-1176-R	Moderat			
Bergsvannet, bekkefelt vest	012-2514-R	Moderat			

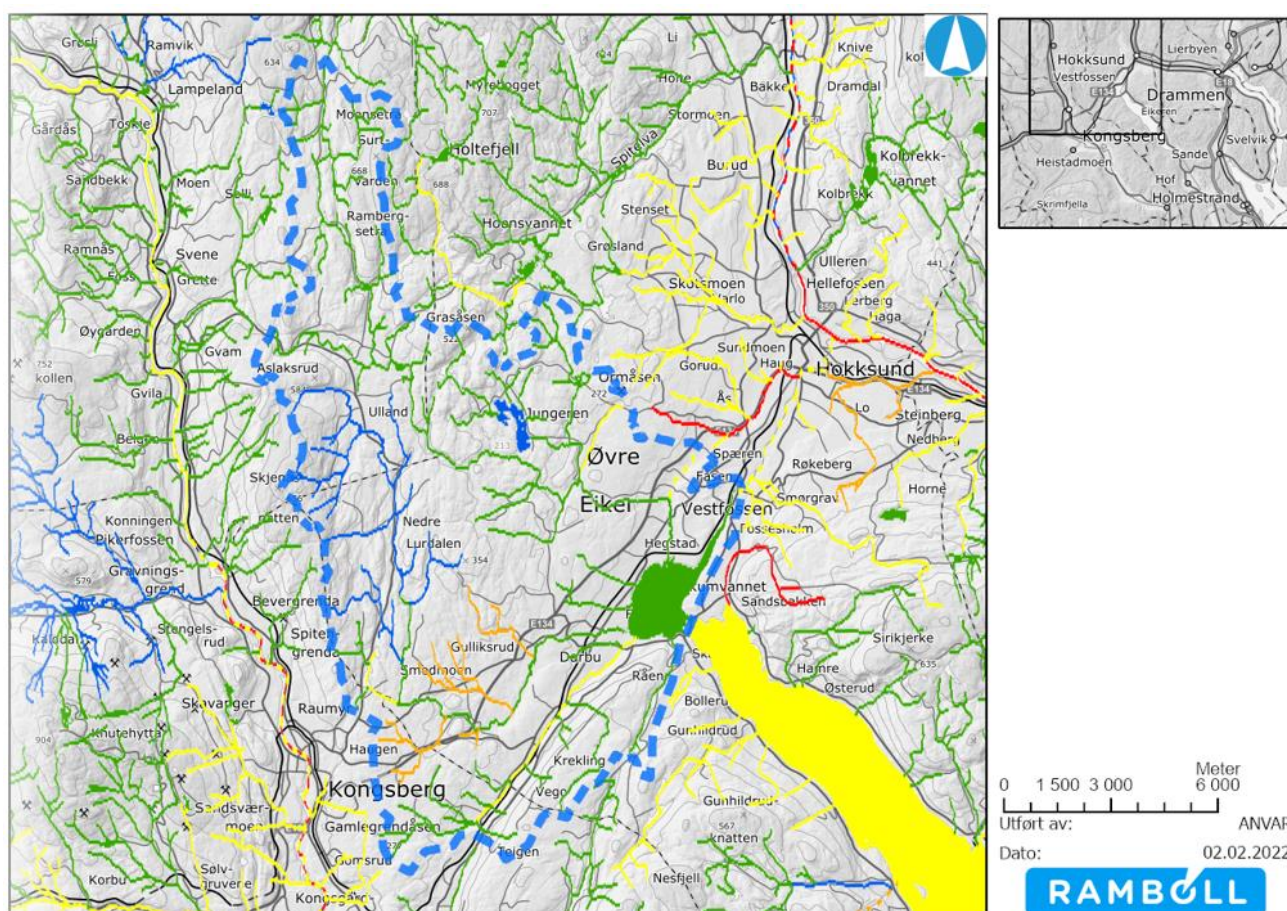
Figur 11: Tiltaksområde Bergsvannet. Vannforekomster er markert med farger som angir tilstand. Kartgrunnlag er hentet ut ifra vann-nett.

5.3 Tiltaksområde Fiskumvannet

Tabell 6 viser vannforekomster i tiltaksområde Fiskumvannet (Figur 12) som har moderat eller dårligere tilstand i desember 2021 (står i risiko for ikke å nå miljømålene). Tabellen viser også vannforekomstene som har endret tilstand siden lokal tiltaksanalyse ble utarbeidet i 2013.

Tabell 6: Vannforekomster i risiko for å ikke oppnå miljømålene i tiltaksområde Fiskumvannet og vannforekomster som har endret tilstand fra risiko til ikke risiko.

Vannforekomster moderat eller dårligere desember 2021			Vannforekomster som har endret tilstand, ikke lengre i risiko for å ikke oppnå miljømålene siden 2013		
Vannforekomstnavn	ID	Øk.tilstand	Vannforekomstnavn	ID	Øk.tilstand
Kjennerudvannsbekken	012-2278-	Moderat	Langevasselva bekkefelt	012-2391-R	God
Fiskumelva nedre bekkef.	012-2393-	Dårlig	Kjennerudbekken	012-2280-R	God
Delerelva	012-2768-	Moderat	Fiskumelva nedre	012-2279-R	God
Kolbergtjernbekken	012-1959-	Moderat	Delerelva bekkefelt	012-2769-R	God
Kolbergbekken	012-2146-	Moderat	Fiskumvannet bekkefelt	012-2392-R	God
			Dørja nedre	012-29-R	God
			Fiskumvannet	012-542-1-L	God

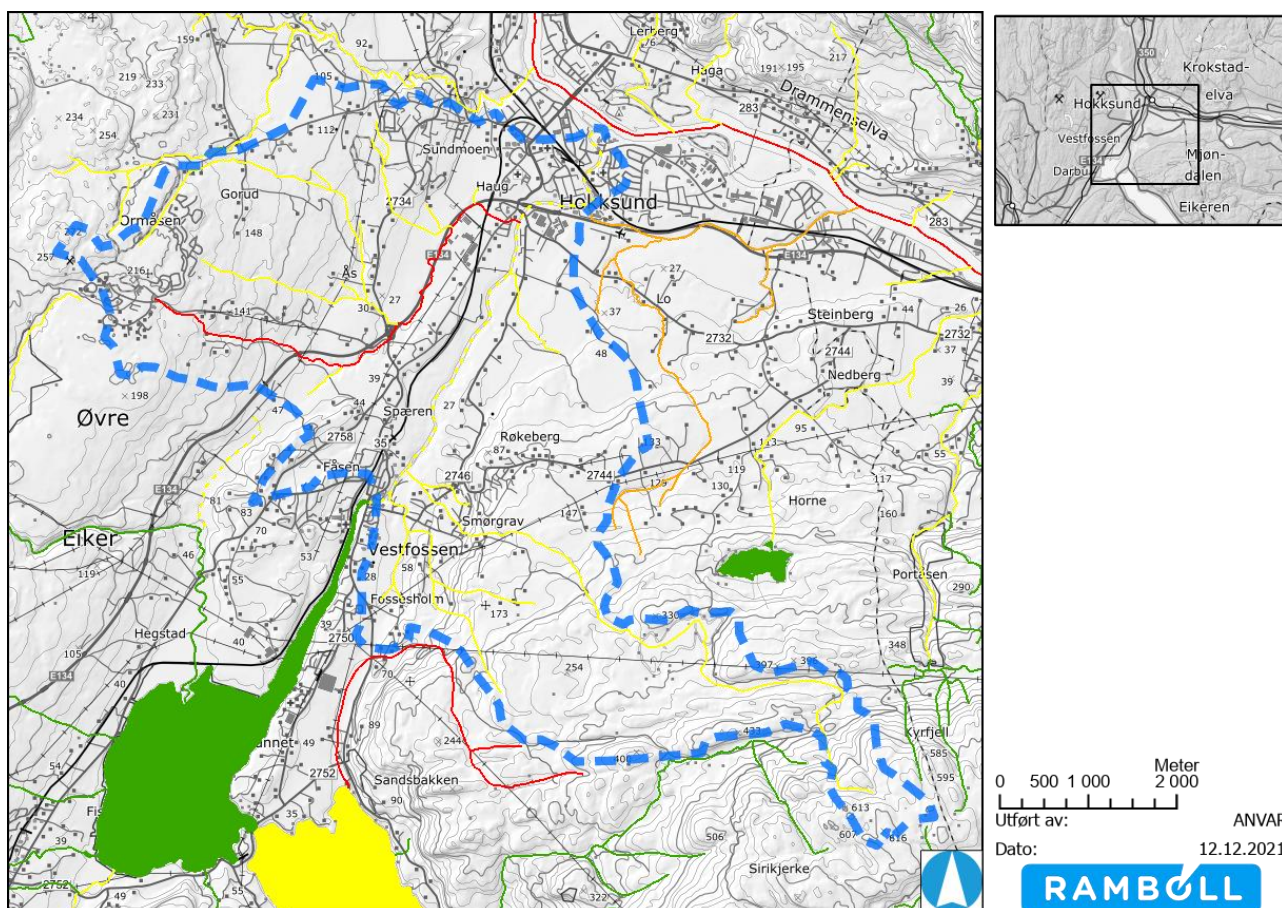
Figur 12: Tiltaksområde Fiskumvannet. Vannforekomster er markert med farger som angir tilstand. Kartgrunnlag er hentet ut ifra vann-nett.

5.4 Tiltaksområde Vestfosselva

Tabell 7 viser vannforekomster i tiltaksområde Vestfosselva (Figur 13) som har moderat eller dårligere tilstand i desember 2021 (står i risiko for ikke å nå miljømålene). Tiltaksområdet har ingen vannforekomster som har endret tilstand siden lokal tiltaksanalyse ble utarbeidet i 2013.

Tabell 7: Vannforekomster i risiko for å ikke oppnå miljømålene i tiltaksområde Vestfosselva.

Vannforekomster moderat eller dårligere desember 2021		
Vannforekomstnavn	ID	Øk.tilstand
Leirdalsbekken	012-2137-R	Svært dårlig
Leirdalsbekken bekkefelt	012-2138-R	Moderat
Vestfosselva bekkefelt øst	012-1965-R	Moderat
Vestfosselva nedre	012-2127-R	Moderat
Vestfosselva øvre	012-2128-R	Moderat

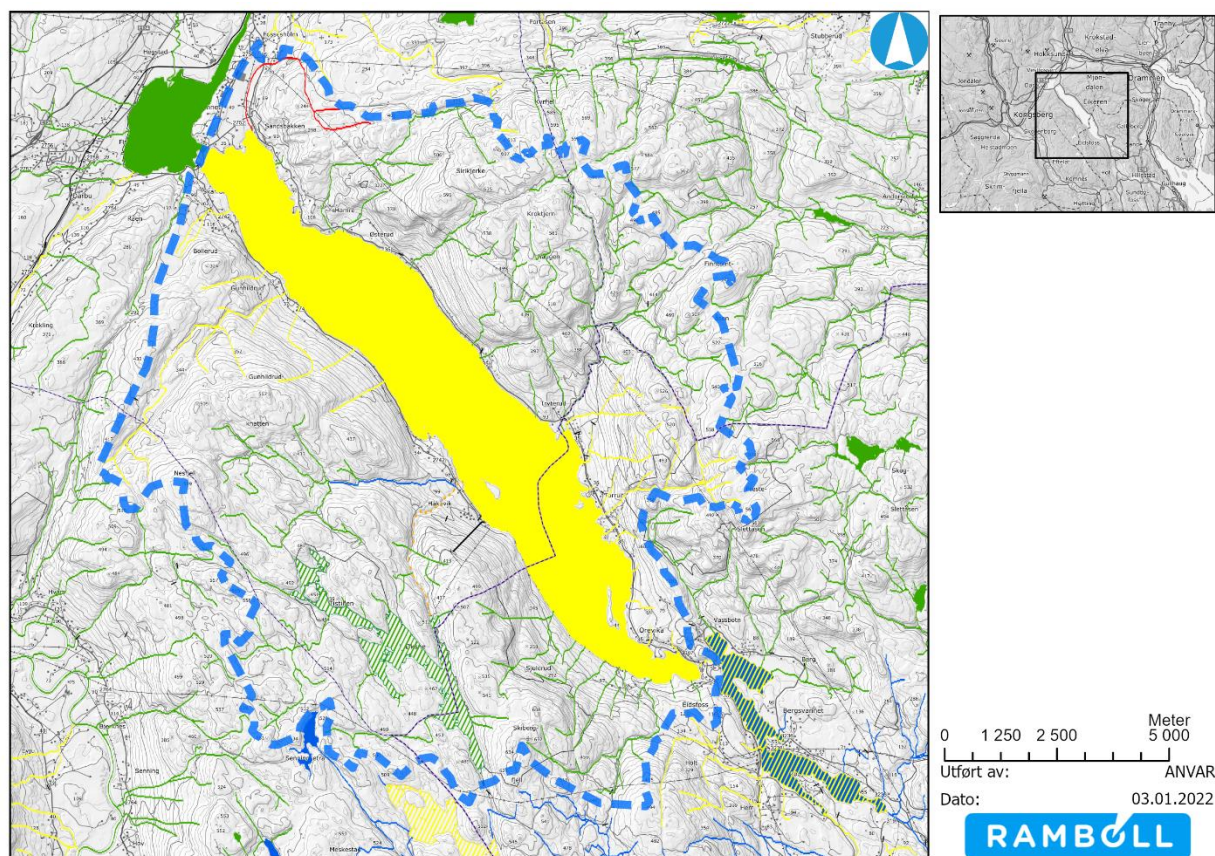
Figur 13: Tiltaksområde Vestfosselva. Vannforekomster er markert med farger som angir tilstand. Kartgrunnlag er hentet ut ifra vann-nett.

5.5 Tiltaksområde Eikeren

Tabell 8 viser vannforekomster i tiltaksområde Eikeren (Figur 14) som har moderat eller dårligere tilstand i desember 2021 (står i risiko for ikke å nå miljømålene). Eikeren har blitt nedgradert fra *god* til *moderat* tilstand og tas derfor med som et eget tiltaksområde nå. Tidligere ble tiltak rundt selve Eikeren satt opp under forebyggende tiltak da tilstand for selve Eikeren da var satt som *god*.

Tabell 8: Vannforekomster i risiko for å ikke oppnå miljømålene i tiltaksområde Eikeren.

Vannforekomster moderat eller dårligere desember 2021		
Vannforekomstnavn	ID	Øk.tilstand
Eikeren	012-542-2-L	Moderat
Såsenbekken	012-30-R	Svært dårlig
Eikeren bekkefelt vest	012-1200-R	Moderat
Storelva	012-1193-R	Dårlig
Eikeren bekkefelt øst (Vestfold)	012-2379-R	Moderat
Eidselva	012-1202-R	Moderat

Figur 14: Tiltaksområde Eikeren. Vannforekomster er markert med farger som angir tilstand. Kartgrunnlag er hentet ut ifra vann-nett.

6. FORSLAG TIL TILTAK

Tiltak og tallfesting: Vannområdet vil jobbe med å få tallfestet flere av tiltakene i kommende planperiode.

6.1 Tiltaksområde Hillestadvannet

Forslag til tiltak for tiltaksområde Hillestadvannet er vist i Tabell 9. Viktigste påvirkninger i tiltaksområdet: Fulldyrket mark, spredt bebyggelse og industri.

Tabell 9: Forslag til tiltak for tiltaksområde Hillestadvannet.

Tiltaksområde Hillestadvannet										
Tiltaks-ID	Tiltaksnavn	Tiltakstype-ID	Virkemiddel	Virkemiddeleier	Antall	Enhet	Kr. pr enhet	Investeringskostnad (kr)	Årlige driftskostnader (kr)	Reduksjon kg Totfosfor/år
Avløpstiltak										
Kommunalt avløp										
5102-2325-M	Separering Godakerlia	MT304	Forurensningsforskriften kap 13	Kommune	1	tiltak				
Små avløpsanlegg (private, spredt bebyggelse)										
5102-196-M	Oppgradering av små avløpsanlegg	MT83	Forurensningsforskriftens kapittel 12	Kommune	*)	Private anlegg	200 000	Ant. anlegg *200 000	Ant.anlegg *558 (tilsyn)	
Landbrukstiltak										
5107-1607-M	Ingen jordarbeiding om høsten i korn	MT285	RMP	Kommune	6 635	dekar	140		928 900	249
5107-1608-M	Fangvekster	MT46	RMP	Kommune	2 350	dekar	100		235 000	23

Tiltaksområde Hillestadvannet										
Tiltaks-ID	Tiltaksnavn	Tiltakstype-ID	Virkemiddel	Virkemiddel-eier	Antall	Enhet	Kr. pr enhet	Investeringskostnad (kr)	Årlige driftskostnader (kr)	Reduksjon kg Totfosfor/år
5107-1609-M	Grasdekt vannvei og grassstriper i åker	MT44	RMP	Kommune	1 635	meter	20		32 700	109
5107-1610-M	Grasdekt kantsone mot vassdrag i åker	MT43	RMP	Kommune	9 365	meter	10		93 650	131
5107-1611-M	Gras på areal utsatt for flom og erosjon	MT45	RMP	Kommune	200	dekar	250		50 000	0
5107-1612-M	Miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel	MT292	RMP	Kommune	1 850	dekar	65		120 250	0
5107-1613-M	Miljøavtale	MT347	RMP	Kommune	5 000	dekar	100		500 000	64
5102-169-M	Etablere fangdam	MT284	SMIL	Kommune	1	tiltak	170 000	170 000		30
5107-1615-M	Hydrotekniske anlegg (ikke planert)	MT338	SMIL	Kommune	4	tiltak	115 000	460 000		72
5107-1616-M	Erosjonssikring langs vassdrag	MT283	SMIL	Kommune	70	meter	1000	70 000		72
5107-841-M	Utrede behov og innhold for regional forskrift om reg. krav til jordarbeidingstiltak i Vestfold og Telemark	MT288	Forskrift om regionale miljøkrav jf. Jordlova § 11	Statsforvalteren	1	tiltak				

Tiltaksområde Hillestadvannet										
Tiltaks-ID	Tiltaksnavn	Tiltakstype-ID	Virkemiddel	Virkemiddel-eier	Antall	Enhet	Kr. pr enhet	Investeringskostnad (kr)	Årlige driftskostnader (kr)	Reduksjon kg Totfosfor/år
Tiltak innen samferdsel										
5107-2129-M	Rensebasseng E18 Grelland, rehabilitering	MT64	Tiltak initiert av sektormyndighet (Statens Vegvesen og Fylkeskommune)	Statens vegvesen	1	tiltak				
5107-2130-M	Rensebasseng E18 Kjeksrud nord, rehabilitering	MT64	Tiltak initiert av sektormyndighet (Statens Vegvesen og Fylkeskommune)	Statens vegvesen	1	tiltak				
5107-2131-M	Rensebasseng E18 Kjeksrud sør, rehabilitering	MT64	Tiltak initiert av sektormyndighet (Statens Vegvesen og Fylkeskommune)	Statens vegvesen	1	tiltak				
5107-2132-M	Rensebasseng E18 Hvitingsrud, rehabilitering	MT64	Tiltak initiert av sektormyndighet (Statens Vegvesen og Fylkeskommune)	Statens vegvesen	1	tiltak				
5107-2137-M	Rensebasseng E18 Sukkevannet, rehabilitering	MT64	Tiltak initiert av sektormyndighet (Statens Vegvesen og Fylkeskommune)	Statens vegvesen	1	tiltak				

*)Tilsynet for små avløpsanlegg har høye ambisjoner om oppgradering av anlegg. Framdriften avhenger av kommunenes planer og føringer.

6.2 Tiltaksområde Bergsvannet

Forslag til tiltak for tiltaksområde Bergsvannet er vist i Tabell 10. Viktigste påvirkninger i tiltaksområdet: Fulldyrket mark, spredt bebyggelse, vannkraftsdam.

Tabell 10 Forslag til tiltak for tiltaksområde Bergsvannet.

Tiltaksområde Bergsvannet										
Tiltaks-ID	Tiltaksnavn	Tiltakstype-ID	Virkemiddel	Virkemiddel-eier	Antall	Enhet	Kr. pr enhet	Investeringskostnad (kr)	Årlige driftskostnader (kr)	Reduksjon kg Totfosfor/år
Avløpstiltak										
Kommunalt avløp										
5107-2240-M	Skifte eksisterende ledningsnett mellom Vike renseanlegg og Hauganfeltet	MT304	Forurensningsforskriftens kapittel 13	Kommune	1	tiltak		13 000 000		
5107-2241-M	Utredning - fjerning av fremmedvann ved Hof sentrum	MT324	Forurensningsforskriftens kapittel 13	Kommune	1	tiltak		250 000		
5107-2242-M	Utbedring av utløpsledning fra Vike renseanlegg	MT304	Forurensningsforskriftens kapittel 13	Kommune	1	tiltak		500 000		
5107-2243-M	Utbedring av innløpsrist ved Eidsfoss renseanlegg	MT305	Forurensningsforskriftens kapittel 13	Kommune	1	tiltak		500 000		
5107-2244-M	Utrede bakterierensning Vike renseanlegg	MT305	Forurensningsforskriftens kapittel 13	Kommune	1	tiltak	100 000	100 000		

Tiltaksområde Bergsvannet										
Tiltaks-ID	Tiltaksnavn	Tiltakstype-ID	Virkemiddel	Virkemiddel-eier	Antall	Enhet	Kr. pr enhet	Investeringskostnad (kr)	Årlige driftskostnader (kr)	Reduksjon kg Totfosfor/år
5107-2245-M	Utrede bakterierensning ved Eidsfoss renseanlegg	MT305	Forurensningsforskriftens kapittel 13	Kommune	1	tiltak	100 000	100 000		
5107-2255-M	Utrede muligheten for nedleggelse av Sundbyfoss renseanlegg	MT81	Forurensningsforskriftens kapittel 13	Kommune	1	tiltak	300 000	300 000		
Små avløpsanlegg (private, spredt bebyggelse)										
5102-2162-M	Oppgradering av små avløpsanlegg	MT83	Forurensningsforskriftens kapittel 12	Kommune	*)	Private anlegg	200 000	Ant. anlegg *200 000	Ant.anlegg *558 (tilsyn)	
Landbrukstiltak										
5107-1580-M	Ingen jordarbeiding om høsten i korn	MT285	RMP	Kommune	2 265	dekar	140		317 100	54
5107-1599-M	Fangvekster	MT46	RMP	Kommune	855	dekar	100		85 500	6
5107-1600-M	Grasdekt vannvei og grasstriper i åker	MT44	RMP	Kommune	370	meter	20		7 400	25
5107-1601-M	Grasdekt kantsone mot vassdrag i åker	MT43	RMP	Kommune	3 350	meter	10		33 350	37

Tiltaksområde Bergsvannet										
Tiltaks-ID	Tiltaksnavn	Tiltakstype-ID	Virkemiddel	Virkemiddel-eier	Antall	Enhet	Kr. pr enhet	Investeringskostnad (kr)	Årlige driftskostnader (kr)	Reduksjon kg Totfosfor/år
5107-1602-M	Gras på areal utsatt for flom og erosjon	MT45	RMP	Kommune	115	dekar	250		28 750	0
5107-1604-M	Miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel	MT292	RMP	Kommune	120	dekar	65		7 800	0
5107-1603-M	Miljøavtale	MT347	RMP	Kommune	1 000	dekar	100		100 000	20
5107-1605-M	Hydrotekniske anlegg (ikke planert)	MT338	SMIL	Kommune	2	tiltak	115 000	230 000		33
5107-1606-M	Erosjonssikring langs vassdrag	MT283	SMIL	Kommune	35	meter	1000	35 000		33
Tiltak innen vannkraft										
5102-1508-M	Innkalling - vannressursloven	MT37	Vannressursloven § 66	NVE	1	tiltak				

*) Tilsynet for små avløpsanlegg har høye ambisjoner om oppgradering av anlegg. Framdriften avhenger av kommunenes planer og føringer.

6.3 Tiltaksområde Fiskumvannet

Forslag til tiltak for tiltaksområde Fiskumvannet er vist i Tabell 11. Viktigste påvirkninger i tiltaksområdet: Fulldyrket mark, spredt bebyggelse, gammel gruvevirksomhet, vannkraftsdam, vasspest.

Tabell 11. Forslag til tiltak for tiltaksområde Fiskumvannet.

Tiltaksområde Fiskumvannet										
Tiltaks-ID	Tiltaksnavn	Tiltakstype-ID	Virkemiddel	Virkemiddel-eier	Antall	Enhet	Kr. pr enhet	Investeringskostnad (kr)	Årlige driftskostnader (kr)	Reduksjon kg Totfosfor/år
Avløpstiltak										
Små avløpsanlegg (private, spredt bebyggelse)										
5102-1052-M	Oppgradering av små avløpsanlegg	MT83	Forurensningsforskriftens kapittel 12	Kommune	*)	Private anlegg	200 000	Ant. anlegg *200 000	Ant.anlegg *558 (tilsyn)	
Landbrukstiltak										
5102-577-M	Ingen jordarbeiding om høsten i korn	MT285	RMP	Kommune	1 554	dekar	140		217 560	
5102-583-M	Grasdekt vannvei og grasstriper i åker	MT44	RMP	Kommune	111	meter	20		2 220	
5102-582-M	Vegetasjonssoner mot vassdrag	MT43	RMP	Kommune	7 687	meter	15		7 6870	
5107-2220-M	Gras på areal utsatt for flom og erosjon	MT45	RMP	Kommune	18	dekar	250		4500	
5102-585-M	Miljøavtale	MT347	RMP	Kommune	723	dekar	100		72 300	
5102-584-M	Utbedring av hydrotekniske anlegg	MT281	SMIL	Kommune	2	tiltak	115 000	230 000		
5102-586-M	Etablere fangdam	MT284	SMIL	Kommune	5	tiltak	170 000	850 000	50 000	
Andre tiltak										
5107-1972-M	Kunnskapsinnhenting diffus avrenning fra	MT324	Forurensningsloven § 51	Miljødirektoratet	1	tiltak				

Tiltaksområde Fiskumvannet										
Tiltaks-ID	Tiltaksnavn	Tiltakstype-ID	Virkemiddel	Virkemiddel-eier	Antall	Enhet	Kr. pr enhet	Investeringskostnad (kr)	Årlige driftskostnader (kr)	Reduksjon kg Totfosfor/år
	gruver/deponering Fiskumelva nedre bekkefelt og Kjennerudvannsbekken									
5107-838-M	Problemkartlegging Kolbergjtjernbekken, nedlagt kobberverk	MT324	Naturmangfoldloven § 8	Kommune						

*) Tilsynet for små avløpsanlegg har høye ambisjoner om oppgradering av anlegg. Framdriften avhenger av kommunenes planer og føringer.

6.4 Tiltaksområde Vestfosselva

Forslag til tiltak for tiltaksområde Vestfosselva er vist i Tabell 12. Viktigste påvirkninger i tiltaksområdet: Fulldyrket mark, husdyrhold, spredt bebyggelse, kraftregulering, vasspest, *Gyrodactylus salaris*, overløp pumpestasjoner, nedlagt industri, forurenset grunn (jernbanetomta i Hokksund)

Tabell 12. Forslag til tiltak for tiltaksområde Vestfosselva.

Tiltaksområde Vestfosselva										
Tiltaks-ID	Tiltaksnavn	Tiltakstype-ID	Virkemiddel	Virkemiddel-eier	Antall	Enhet	Kr. pr enhet	Investeringskostnad (kr)	Årlige driftskostnader (kr)	Reduksjon kg Totfosfor/år
Avløpstiltak										
Kommunalt avløp										
5107-2229-M	Oppgradering av avløpsledning fra Hestehagan til Fabrikkgata	MT304	Forurensningsforskriftens kapittel 14	Kommune	2 000	meter	2 500	5 000 000		
5107-2230-M	Oppgradering av VA i Stigergata	MT304	Forurensningsforskriftens kapittel 14	Kommune	250	meter	32 000	8 000 000		
5107-2231-M	Oppgradering av avløpsledning ved Fåsenbekken	MT304	Forurensningsforskriftens kapittel 14	Kommune	800	meter	4 000	3 200 000		
5107-2232-M	Oppgradering av VA Birthesvei	MT304	Forurensningsforskriftens kapittel 14	Kommune	330	meter	7 000	2 310 000		
5107-2233-M	Fremmedvann Vestfossen/Darbu	MT304	Forurensningsforskriftens kapittel 14	Kommune						
Små avløpsanlegg (private, spredt bebyggelse)										
5102-669-M	Oppgradering av små avløpsanlegg	MT83	Forurensningsforskriftens kapittel 12	Kommune	*)	Private anlegg	200 000	Ant. anlegg *200 000	Ant.anlegg *558 (tilsyn)	

Tiltaksområde Vestfosselva										
Tiltaks-ID	Tiltaksnavn	Tiltakstype-ID	Virkemiddel	Virkemiddel-eier	Antall	Enhet	Kr. pr enhet	Investeringskostnad (kr)	Årlige driftskostnader (kr)	Reduksjon kg Totfosfor/år
Landbrukstiltak										
5102-660-M	Ingen jordarbeiding om høsten i korn	MT285	RMP	Kommune	1 700	dekar	140		238 000	
5102-662-M	Vegetasjonssoner mot vassdrag	MT43	RMP	Kommune	5 000	meter	15		75 000	
5107-2218-M	Fangvekster	MT46	RMP	Kommune	500	dekar	100		50 000	
5102-665-M	Utbedring av hydrotekniske anlegg	MT281	SMIL	Kommune	6	tiltak	115 000		690 000	
5102-666-M	Etablere fangdam	MT284	SMIL	Kommune	2	tiltak	170 000	340 000	20 000	
5102-668-M	Vedlikehold av gjødselskummer	MT291	Forskrift om gjødselvarer mv av organisk opphav § 23 og 24	Kommune						
5107-2251-M	Direktesådd høstkorn og høstoljevekster	MT285	RMP	Kommune	700	dekar	170		119 000	
Andre tiltak										
5107-651-M	Leirdalsbekken. Gjennomføre tilsyn på betongvirksomhet for å avklare utslipp og tiltaksbehov	MT349	Forurensnings-loven § 48	Stats-forvalteren						

Tiltaksområde Vestfosselva										
Tiltaks-ID	Tiltaksnavn	Tiltakstype-ID	Virkemiddel	Virkemiddel-eier	Antall	Enhet	Kr. pr enhet	Investeringskostnad (kr)	Årlige driftskostnader (kr)	Reduksjon kg Totfosfor/år
5107-1263-M	Regelmessig tømming av gatesandfang - Øvre Eiker	MT119	Forurensningsloven § 7	Stats-forvalteren						
5107-2234-M	Bekjempelse av Gyrodactylus salaris i drammensregionen	MT151	Lakse- og innlandsfiskloven	Miljødirektoratet						

*) Tilsynet for små avløpsanlegg har høye ambisjoner om oppgradering av anlegg. Framdriften avhenger av kommunenes planer og føringer.

6.5 Tiltaksområde Eikeren

Forslag til tiltak for tiltaksområde Eikeren er vist i Tabell 13. Viktigste påvirkninger i tiltaksområdet: Spredt bebyggelse og kraftregulering (Øksne og Hajeren).

Tabell 13. Forslag til tiltak for tiltaksområde Eikeren.

Tiltaksområde Eikeren										
Tiltaks-ID	Tiltaksnavn	Tiltakstype-ID	Virkemiddel	Virkemiddel-eier	Antall	Enhet	Kr. pr enhet	Investeringskostnad (kr)	Årlige driftskostnader (kr)	Reduksjon kg Totfosfor/år
Avløpstiltak										
Små avløpsanlegg (private, spredt bebyggelse)										
5107-2260-M	Oppgradering av små avløpsanlegg	MT83	Forurensningsforskriftens kapittel 12	Kommune	*)	Private anlegg	200 000	Ant. anlegg *200 000	Ant. anlegg *558 (tilsyn)	
Landbrukstiltak										
5107-2252-M	Grasdekt kantsone mot vassdrag	MT43	RMP	Kommune	3 800	meter	15		57 000	
5107-2253-M	Ingen jordarbeiding om høsten	MT285	RMP	Kommune	400	dekar	140		56 000	
5107-2254-M	Fangvekster	MT46	RMP	Kommune	100	dekar	100		10 000	
5102-2276-M	Pålegg til Sørby gartneri om undersøkelse for å kartlegge årsaken til forurensning og hvordan den kan motvirkes.	MT324	Forurensningsloven § 51	Statsforvalteren	1	tiltak				

Tiltaksområde Eikeren										
Tiltaks-ID	Tiltaksnavn	Tiltakstype-ID	Virkemiddel	Virkemiddel-eier	Antall	Enhet	Kr. pr enhet	Investeringskostnad (kr)	Årlige driftskostnader (kr)	Reduksjon kg Totfosfor/år
Tiltak innen vannkraft										
5102-1507-M	Innkalling – vannressursloven	MT37	Vannressursloven § 66	NVE	1	tiltak				
5102-1470-M	Hypotetisk slipp av stabil minste-vannføring	MT37	Konsesjonsvilkår	NVE	1	tiltak				
5102-509-M	Revisjon av kosesjonsvilkår i foreliggende regulering av Store Øksne vann og Hajern, kgl.res av 8.oktober 1920	MT15	Vassdragsreguleringsloven	NVE	1	tiltak				
5107-1183-M	Biotoptiltak Storeelva	MT 15	Konsesjonsvilkår	Statsforvalteren	1	tiltak				
Andre tiltak										
5107-2259-M	Tømmestasjon for båtseptik i Eidsfoss	MT369	Forurensningsforskriften kap 23	Kommune	1	tiltak				

*) Tilsynet for små avløpsanlegg har høye ambisjoner om oppgradering av anlegg. Framdriften avhenger av kommunenes planer og føringer.

6.6 Pågående tiltak

Pågående tiltak i Eikeren vannområde er vist i Tabell 14. I alle kommunene jobbes det kontinuerlig med sanering av kommunalt ledningsnett og avkloakking. Utbedringer av overløp og oppretting av feilkoblinger gjøres fortløpende når en blir klar over tilfellene. Øvre Eiker kommune har hovedplan avløp fra 2009 (Øvre Eiker kommune, 2009) og saneringsplan. Ny hovedplan skal utarbeides. Kommunene i Drammensregionen utarbeidet en felles hovedplan for vannforsyning og avløp (Godt Vann Drammensregionen, 2010). I Holmestrand kommune skal ny hovedplan vedtas i løpet av 2022.

Ved landbrukskontorene pågår det kontinuerlig arbeid med miljøplaner og tilskuddsmidler (SMIL). Regionalt miljøprogram (RMP) og Spesielle miljøtiltak i jordbrukets kulturlandskap (SMIL) er tilskuddsordninger som jordbruksavtalepartene har forhandlet fram. Disse ordningene gir en målretting av miljøinnsatsen på fylkesnivå og kommunenivå. Statsforvalteren i Vestfold og Telemark og statsforvalteren i Oslo og Viken utarbeider regionale miljøprogram med tilhørende forskrifter for sine fylker.

Det legges ned en betydelig innsats gjennom fiskekultivering som gjennomføres av lokale jeger - og fiskeforeninger. Dette er tiltak som sikrer godt fiske i vanna. Eikeren Fiskevernforening driver kultivering for ørreten i Eikeren, og dette arbeidet er nødvendig for å bevare storørrestammen. Det bæres også ål opp vandringshinderet ved Vestfossen.

Tabell 14. Pågående tiltak i Eikeren vannområde. Dette er tiltak som ikke er lagt inn i vann-nett og dermed ikke omfattes av regional plan.

Vannforekomst	Pågående tiltak	Kommentar	Gjennomføres av
Alle	Interkommunalt samarbeid, tilsyn for små avløpsanlegg i Drammensregionen	Arbeid med lokal forskrift, kartlegging av anlegg gjennomført, arbeidet med oppgradering av anlegg startet.	Øvre Eiker og Holmestrand kommuner/ Tilsynet for små avløpsanlegg i Drammensregionen
Alle	Sanering/rehabilitering av eksisterende avløpsnett	Kontinuerlig arbeid	Øvre Eiker og Holmestrand kommuner
Alle	Oppretting av feilkoblinger og lekkasjer på kommunalt ledningsnett	Gjøres fortløpende når en blir klar over tilfellene	Øvre Eiker og Holmestrand kommuner
Alle	Tilskuddsordninger SMIL og RMP	Tilskudd til tiltak innenfor landbruk og gjennomføring av landbrukstiltak	Landbrukskontorene Øvre Eiker og Holmestrand kommuner
Vannforekomster i områder med skogsdrift	Oppretting av kjørespor i terrenget etter hogst, kantsoner mot bekker og elver, hensyn til fiskeførende bekker ved bygging av landbruksveier	Krav til kantsoner i Norsk PEFC standard må tilpasses lokale forhold.	Grunneiere

Vannforekomst	Pågående tiltak	Kommentar	Gjennomføres av
Utvalgte vannforekomster	Overvåking/problemkartlegging	Prøvetaking av fysisk/kjemiske støtteparametere og biologiske kvalitetselementer	Statsforvalteren/Vannområde Eikeren/Vestfold Vann IKS/Øvre Eiker kommune
Eikeren og diverse skogsvann	Kultivering av storørretstammen i Eikeren og fiskekultivering skogsvann	Stamfiske og utsetting av fisk. Pågått i lang tid	Gjennomføres av lokale jeger- og fiskeforeninger
Fiskumvannet/Eikeren	Fangst og frakting av ål opp dammen ved kraftverket	Ingen tiltak gjennomføres i dag for å frakte ål ned dammen igjen	Gjennomføres av Eikeren Fiskevernforening
Fiskumvannet	Informasjon om vasspest	Informasjonsbrosjyre og plakat utarbeidet	Øvre Eiker kommune
Vestfosselva nedre	Problemkartlegging/oppfølging miljøgifter, jernbanetomta i Hokksund	Kartlegge tilførsel av miljøgifter er i gang	Jernbanelinjen
Innsjøer med jevnlig oppblomstring av cyanobakterier	Informasjonsskilt om potensiell oppblomstring av cyanobakterier	Produksjon av nye informasjonsskilt er igangsatt	Øvre Eiker og Holmestrand kommuner
Vannforekomster innenfor hensynssone Eikeren	Hensynssone rundt Eikeren	Det er foreslått å etablere hensynssone rundt Eikeren i kommuneplanens arealdel til kommunene Øvre Eiker og Holmestrand. Det jobbes også med å utarbeide veileder for saksbehandling etter forurensningsloven kap. 12 og plan- og bygningsloven.	Øvre Eiker og Holmestrand kommuner

7. VURDERING AV MÅLOPPNÅELSE

Av de 83 vannforekomstene i vannområdet er det 4 stykker som er registrert i vann-nett med utsatt frist for måloppnåelse, se Tabell 15. For de resterende vannforekomstene er det satt opp at miljømålet skal nås i inneværende planperiode (2022-2027).

Tabell 15: Vannforekomster i vannområde Eikeren som har utsatt frist for måloppnåelse.

Vannforekomst	Vannforekomst-ID	Unntaksparagraf	Miljømålet nås	Kommentar
Vestfosselva nedre	012-2127-R	§9 - Utsatt frist av tekniske årsaker	2027-2033	Vannkraft og gyrodactilus salaris
Vestfosselva øvre	012-2128-R	§9 - Utsatt frist av tekniske årsaker	2027-2033	Vannkraft og gyrodactilus salaris
Kjennerudv.bekken	012-2278-R	9 - Utsatt frist av tekniske årsaker	2022-2027*	Gruvepåvirkning
Fiskumelva nedre bekkefelt	012-2393-R	9 - Utsatt frist av tekniske årsaker	2022-2027*	Gruvepåvirkning

*Bør endres til 2027-2033 i Vann-nett, hvis vannforekomsten fortsatt skal ha utsatt frist for måloppnåelse.

Hvor vidt det er realistisk å nå miljømålene innen oppsatt tidsfrist avhenger av flere faktorer. Dette forutsetter gjennomføring av tiltak og reduserte tilførsler. Selv om tiltak blir gjennomført kan endret klima med økt nedbør og milde vintere kamouflere effekten av iverksatte tiltak. Klimaendringene kan føre til oversvømmelser og betydelig økt elveløpserosjon. Kraftige regnskylt kan føre til overbelastning av avløpsnett med påfølgende overløpsutslipp og utlekking. For innsjøene oppstrøms Eikeren, spesielt i Hillestadvannet er store mengder fosfor lagret i sedimentene. Dette gjør at innsjøene påvirkes av intern fosforgjødsling. Den interne fosforgjødslingen er en tilførsel som det er vanskelig å påvirke direkte ved tiltak, men den vil sannsynligvis avta på sikt ettersom en gjennom landbruks- og avløpstiltak får redusert fosfortilførselene til Hillestadvannet.

7.1 Landbrukstiltak

Jordbrukstiltakene er frivillige tiltak som utføres av bonden, og dermed vil tiltaksomfanget variere fra år til år. Utfordringen med å holde tiltaksgjennomføringen på et tilstrekkelig nivå, er å sørge for at grunneierne er motiverte til å opprettholde tiltakene. Tilskuddsordningene i Regionalt miljøprogram (RMP) og tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) er de viktigste virkemidlene vi har for å opprettholde tiltaksinnsatsen i jordbruket. Statsforvalteren skal vurdere behovet for å innføre lokale forskrifter om regionale miljøkrav som pålegger gårdbrukerne å gjennomføre utvalgte jordbrukstiltak. Disse tiltakene skal bidra til å redusere erosjon og avrenning av næringsstoffer og partikler. Innføringen av regionale miljøkrav kan bidra til at de nødvendige tiltakene blir gjennomført fra år til år. Samtidig må de foreslåtte miljøkravene, og hensynet til vannmiljøet, balanseres opp mot målet om økt matproduksjon i Norge. Klimaendringene med mer nedbør og flere intense nedbørepisoder, samt milde vintre, bidrar til økt erosjon og avrenning fra jordbruksarealer. Dette kan kamouflere effekten av tiltakene som gjennomføres. Dermed kan det være utfordrende/vanskelig å vurdere måloppnåelse.

Tabell 16: Påvirkningsfaktorer fra landbruk og nytten av tiltak for økosystem og samfunn ved gjennomføring av foreslåtte jordbrukstiltak. (Direktoratet for gjennomføring av vannforskriften, 2019)

Påvirkningsfaktor	Aktuelle tiltak	Nytte for økosystemene	Nytte økosystemtjenester
Arealavrenning: Jordpartikler, fosfor og nitrogen	Ingen jordarbeiding Gras i dråg Grasdekte buffersoner Fangvekster Hydrotekniske tiltak	Redusert algevekst Mindre partikler Bedre forhold for bunndyr, fisk, kreps og elvemusling	Redusert rensebehov/- kostnad drikkevann Bedre kvalitet jordvanning Bedre badevannskvalitet Bedre fritidsfiske Økt kvalitet som rekreasjonsområde Økt økonomisk inntjening for grunneiere Klimatilpasning Karbonbinding Ressursvern matjord Ressursvern fosfor Erosjonskontroll
Arealavrenning: Jordpartikler, fosfor og nitrogen	Fangdammer	Som over Økt biologisk mangfold på land og i vann (K)	Som over Flomdempning Forbedret pollinering til matproduksjon (K) Bedre lokalklima (K) Karbonbinding (K)
Husdyrgjødsel med mer: Fosfor, nitrogen og organisk materiale	Strengere spredearealkrav Begrenset spredeperiode Redusert gjødsling under norm Miljøvennlig gjødselspredning	Redusert algevekst Bedre forhold for bunndyr, fisk, kreps og elvemusling	Redusert rensebehov/- kostnad drikkevann Bedre kvalitet jordvanning Bedre badevannskvalitet Bedre fritidsfiske Økt kvalitet som rekreasjonsområde Økt økonomisk inntjening for grunneiere Klimatilpasning Ressursvern fosfor Reduserte klimagassutslipp og luftforurensning

7.2 Avløpstiltak

Kommunene har operative vann- og avløpsavdelinger som følger opp daglige oppdrag med drift og vedlikehold av eksisterende anlegg og infrastruktur, samt planlegging og realisering av nye tiltak og investeringer. De ansatte holder seg oppdatert når det gjelder lovverket og er godt forberedt når det gjelder tilsyn med kommunens virksomhet.

Tabell 17: Påvirkningsfaktorer fra avløp og nytten av tiltak for økosystem og samfunn ved gjennomføring av foreslåtte jordbrukstiltak. (Direktoratet for gjennomføring av vannforskriften, 2019).

Påvirkningsfaktor	Aktuelle tiltak	Nytte for økosystemene	Nytte økosystemtjenester
Fosfor, nitrogen, organisk materiale, bakterier, miljøgifter og mikroplast	Renseanlegg Ledningsnett Rensetiltak spredt bebyggelse/hytter	Redusert algevekst Bedre forhold for bunndyr og fisk Redusert mikroplast Mindre miljøgifter	Redusert rensbehov/- kostnad drikkevann Bedre kvalitet jordvanning Bedre badevannskvalitet Bedre fiske Smitteforebyggende Økt kvalitet som rekreasjonsområde Klimatilpasning Ressursvern fosfor

7.3 Beskyttelse av drikkevann

For å oppnå *god* tilstand i Eikeren er det vesentlig at de foreslåtte tiltakene innenfor landbruk og avløp gjennomføres. Økt mengde nedbør og økt hyppighet med styrtregn er et problem som trolig bare vil forverres i framtiden. Dette vil føre til økt avrenning av næringsstoffer som ikke er ønskelig i Eikerenvassdraget som har utfordringer med eutrofiering av innsjøer oppstrøms drikkevannskilden. Derfor er det viktig med tiltak innenfor avløp og landbruk for å oppnå *god* tilstand i selve Eikeren og sikre en framtidig god drikkevannskilde. Norconsult har på oppdrag fra Eikeren Vannverk IKS (EVIKS) gjennomført en farekartlegging av forurensningsrisiko for drikkevannsressursene i Eikeren og dennes nedslagsfelt med forslag til tiltak (Norconsult, 2021). Mange av tiltakene er sammenfallende med tiltak foreslått i vannområdets tiltaksplan. Det henvises til Norconsultrapporten for oversikt over tiltakene som beskrives der (Norconsult, 2021).

7.4 Forurensning av miljøgifter

Vannområdets kommuner jobber kontinuerlig med saker som følger av forurensningsforskriften kapittel 2 (forurenset grunn) og forurensningsloven § 28 (forsøpling), men det er ikke foreslått konkrete tiltak i tiltaksprogrammet for perioden 2022-2027.

8. TILTAK OG UNDERSØKELSER SOM ER GJENNOMFØRT I VANNOMRÅDET

Problemkartlegging og overvåking i vannområdet

I foregående planperiode er en rekke vannforekomster undersøkt for å kunne sette den økologiske tilstanden. Undersøkelsene viser at for mange vannforekomster er tilstanden i dag enten *svært god* eller *god*. Undersøkelsene som gjennomføres er i hovedsak fysisk-kjemiske analyser og bunndyranalyser. Overvåkingen gir bedre datagrunnlag for klassifisering av vannforekomstene. For vannforekomster som klassifiseres til *moderat* eller *dårligere* økologisk tilstand kreves gjennomføring av tiltak for å nå miljømålene om *god* tilstand. Overvåking gjennomføres årlig av vannområdet Vestfold Vann og Øvre Eiker kommune. Tilsynet for små avløpsanlegg gjennomfører også problemkartlegging og overvåking.

Paleolimnologiske undersøkelser og vurdering av interngjødsling i Hillestadvannet

Undersøkelser gjennomført i fem eutrofe innsjøer av Norges miljø- og biovitenskaplige universitet (NMBU, fakultet for miljøvitenskap og naturforvaltning, 2022) på oppdrag fra vannområdene Aulivassdraget, Horten-Larvik, Numedalslågen og Eikeren. Det ble tatt ut sedimentsøyler fra innsjøenes dypest punkt. Sedimentprøvene ble analysert for en rekke parametere, blant annet klorofyll a, pigmenter (som karakteriserer ulike algetyper og cyanobakterier), fosfor og radioaktive stoffer (for datering av de ulike sedimentsjiktene).

Det konkluderes med at for Hillestadvannet er det vannstandssenkninger som hovedsakelig ble gjennomført i tida rundt 1930 som har presset innsjøen inn i slutfasen av eutrofieringsprosessen. Denne fasen er preget av kort oppholdstid for vannet og muligheter for alger til å leve av fotosyntese i hele eller store deler av vannsøylen. Dette er noe som reduserer næringsstoffenes og lysets betydning som vekstbegrensende faktor. Resultatene tyder også på en mulig konkurransesituasjon mellom undervannsplanter og planteplankton. Hillestadvannet er utsatt for interngjødsling på grunn av veldig høye pH verdier som fører til utlekking av fosfat fra sedimentet. Innsjøer som Hillestadvannet er veldig vanskelige å påvirke med tiltak i nedbørfeltet. En fullstendig reversering av vannstandssenkningene vil trolig føre til at algemengden reduseres betydelig. Dersom dette ikke er mulig bør næringsstofftilførselen fra land reduseres så mye at algene utkonkurreres av undervannsplanter.

Farekartlegging av forurensningsrisiko for drikkevannsressursene i Eikeren med forslag til tiltak

Norconsult har på oppdrag fra Eikeren Vannverk IKS (EVIKS) gjennomført en farekartlegging av forurensningsrisiko for drikkevannsressursene i Eikeren og dennes nedslagsfelt med forslag til tiltak (Norconsult, 2021). Konklusjoner fra rapporten er at Eikeren fremdeles er en god råvannskilde (hygienisk kvalitet, fosfor) med stor kapasitet, men at ulike aktiviteter påvirker kilden negativt. Påvirkningene er mer konsentrert i sørenden, og fortynnes mens vannmassene renner nordover. Forurensningsanalysen viser at tiltak må opprettholdes og forsterkes for å sikre at Eikeren forblir en god råvannskilde til drikkevannsproduksjon i uoverskuelig framtid. Ett av hovedmålene i forslagene til tiltak er å sikre at vannforvaltning med hensyn til drikkevannsinteresser ivaretas i regionale og kommunale prosesser.

Tiltaksplaner på gårdsnivå

Norsk Landbruksrådgivning har utarbeidet tiltaksplaner på gårdsnivå og 14 store kornprodusenter i Holmestrand kommune har fått konkrete tiltak for sine bruk.

Tømmestasjon for septik fra fritidsbåter i Vestfossen

Det er etablert tømestasjon for septik fra fritidsbåter i Vestfossen.

9. REFERANSER

- Direktoratet for gjennomføring av vannforskriften. (2019). *Mal for regionalt tiltaksprogram.*
- Eikeren vannområde. (2014). *Eikeren vannområde lokal tiltaksanalyse.*
- Godt Vann Drammensregionen. (2010). *Felles hovedplan for vannforsyning og avløp i Drammensregionen 2010-2021.*
- NIBIO. (2019). *Beregning av jord- og fosfortap i Vestfold og Telemark fylke i Agricat2, driftsår 2017. Revidert utgave. Nibiorapport nr 122, 2019.*
- NMBU, fakultet for miljøvitenskap og naturforvaltning. (2022). *Paleolimnologiske undersøkelser og vurdering av intern gjødsling i fem eutrofe innsjøer i Vestfold og Telemark fylke.*
- Norconsult. (2021). *Farekartlegging av forurensningsrisiko for drikkevannsressursene i Eikeren med forslag til tiltak. .*
- Øvre Eiker kommune. (2009). *Hovedplan avløp 2009-2018.*
- Øvre Eiker kommune. (2022). *Kommuneplan Øvre Eiker kommune Samfunnsdel 2021-2033.*

Vannområde Eikeren

Grunnlag for rullering av tiltakspakkene i jordbruket for 2022-2027

Faggruppe landbruk – møte 15. 02.2020

TILTAKSPAKKER – sendt kommunene og koordinator 27.03.2020

Er vedtatt og lagt inn i Vann-Nett

Jon Randby og Hilde Marianne Lien, landbruksavdelingen

Tiltaksområder Vestfold

Områdene følger nedbørfeltgrenser
- dvs reginefelt – NVE

Generell utvikling i jordbruket i Vestfold: (Agricat 2008-2017)

- Grasarealer – stor økning
- Poteter – litt nedgang
- Grønnsaker – litt økning
- Åker i stubb = stabilt
- Sum miljøtiltak = økning

Klimaendringene med økt styrtnedbør dekker over jordbrukets miljøinnsats!

Vannområde Eikeren (Vestfold) Jordbruk

Berører Holmestrand kommune.

Dyrka jord: Totalt for vannområdet ca. 24 000 dekar

Tiltaksområde	Nedbørfelt areal	Dyrka jord areal	Dyrka jord andel
HILLESTADVANNET	123 000 daa	17 000 daa	14 %
BERGSVANNET	56 000 daa	6 400 daa	11 %
EIKEREN	41 800 daa	400 daa	1 %
SUM	220 800 daa	23 800 daa	

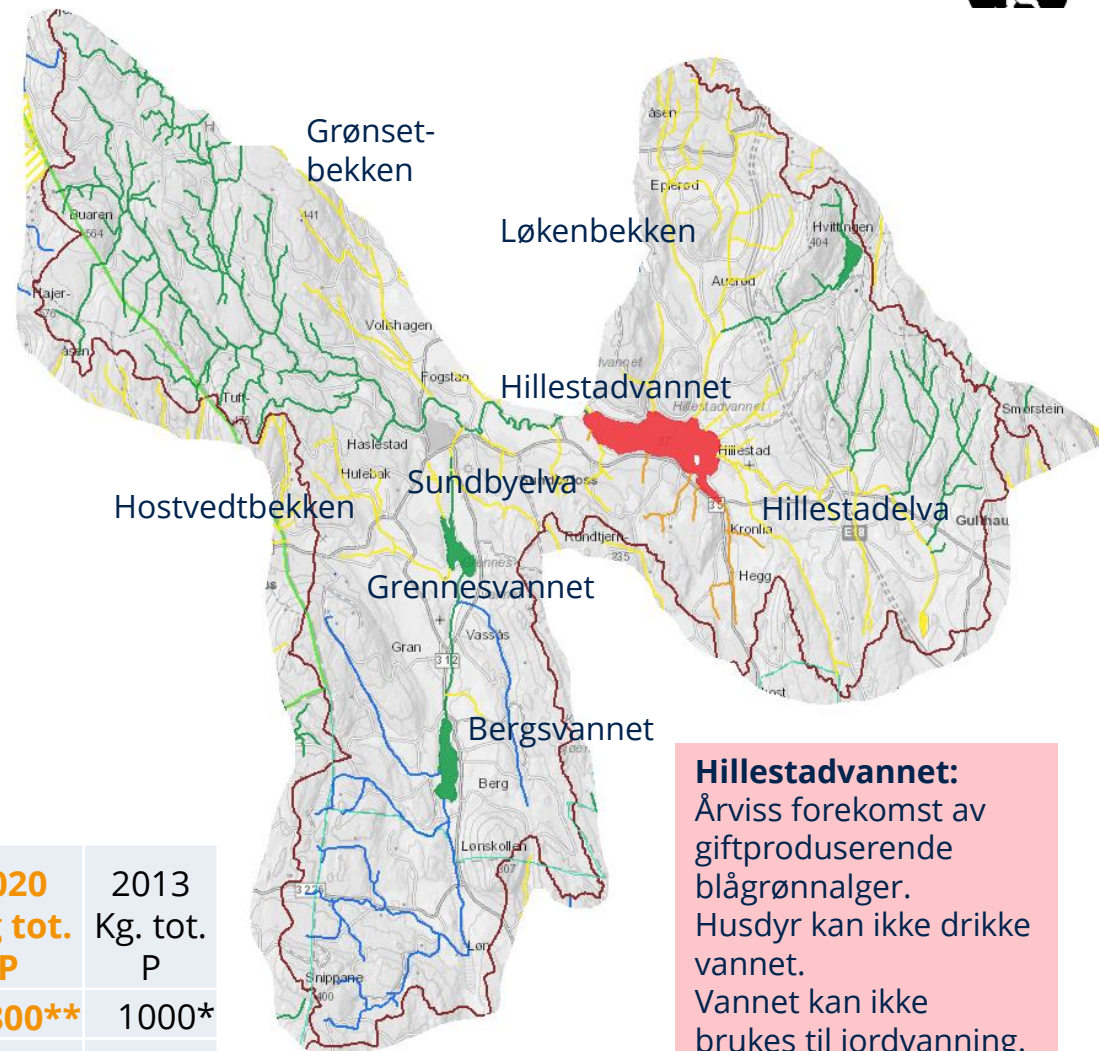
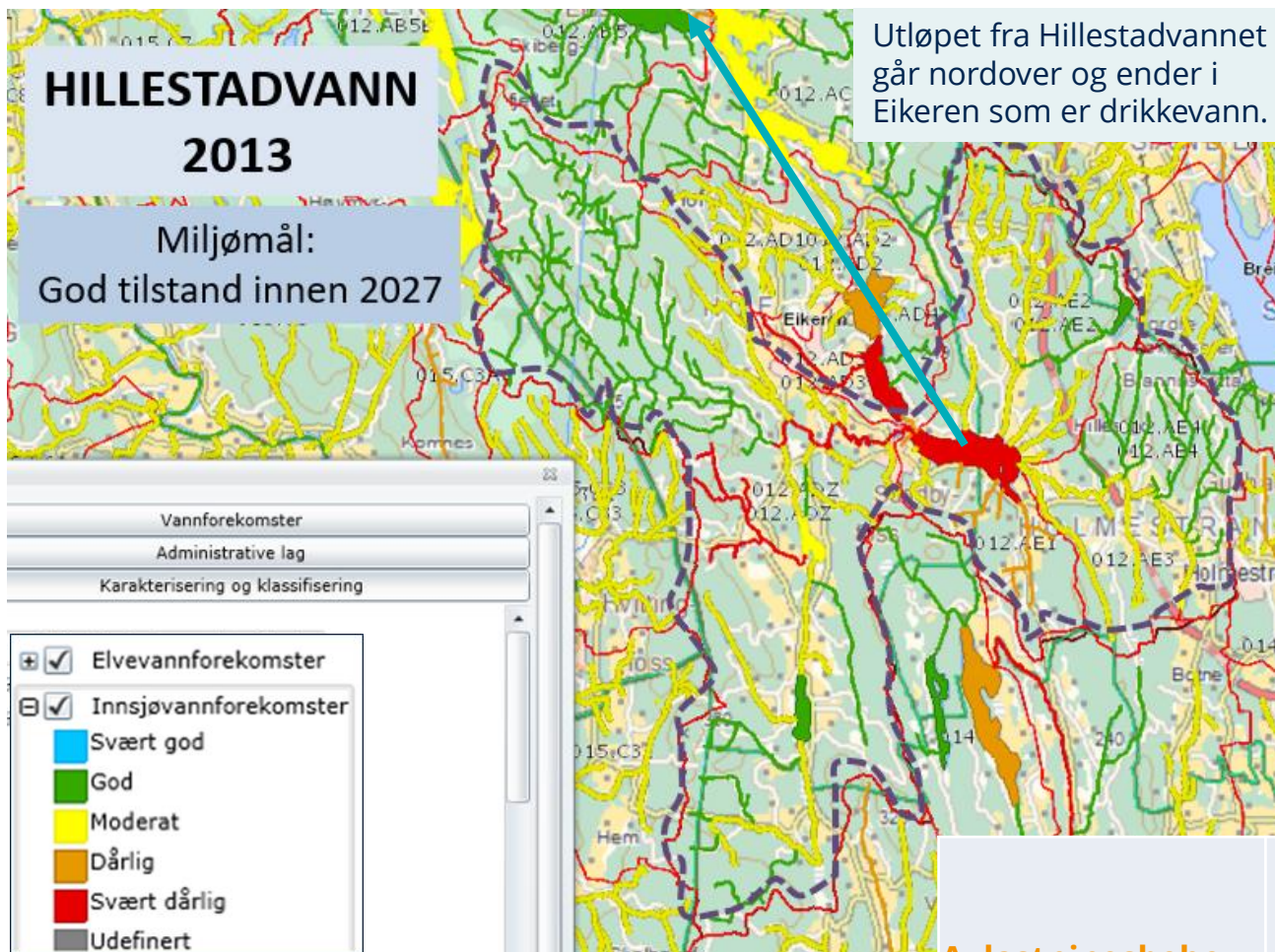
Drikkevannskilden Eikeren har god økologisk miljøtilstand, og lite jordbruk direkte ved vannet i Vestfolds del.

Vikevannet, Haugestadvannet og Hillestadvannet renner nordover gjennom Bergsvannet og ut i Eikeren, og utgjør en risiko.

Tiltakspakker i jordbruket er laget for tiltaksområde Hillestadvann og tiltaksområde Bergsvann.

Hillestadvannet er en grunn naturlig næringsrik innsjø (middeldyp er 2 m)

Økologisk miljøtilstand 2020

Hillestadvannet:
Årvis forekomst av giftproduserende blågrønnalger. Husdyr kan ikke drikke vannet. Vannet kan ikke brukes til jordvanning.

**2800 kg P i avlastningsbehov
- interne gjødslingsmekanismer bidrar inn
- hyppige episoder med overløp av kloakk bidrar inn

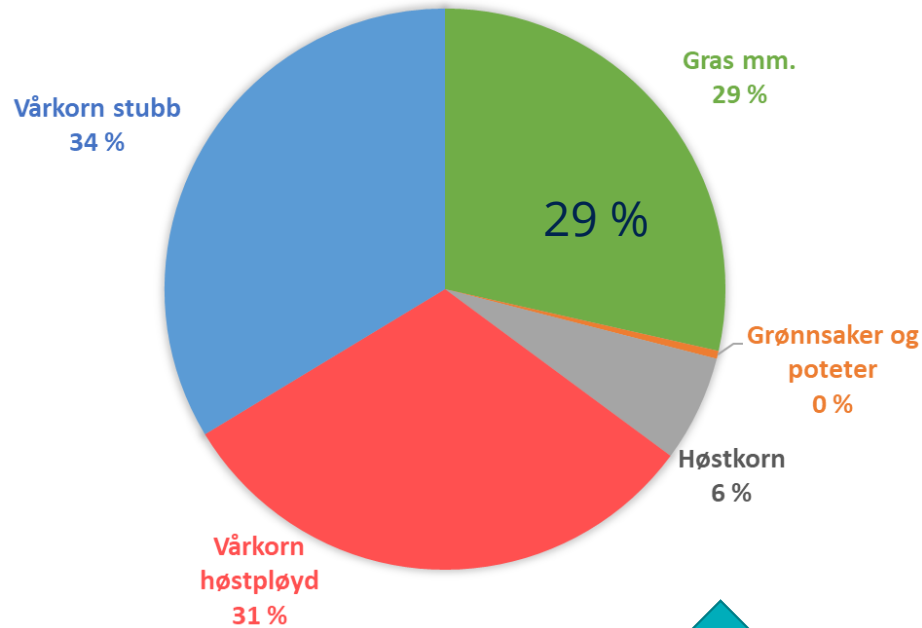
Avlastningsbehov	2020 kg tot. P	2013 Kg. tot. P
Totalt behov	2800**	1000*
Alt avløp saneres	?	300
Jordbruk-tillegg	750	700
Annen avrenning		

*1000 kg satt som mål for perioden 2016-2021
- interne gjødslingsmekanismer er trukket fra...

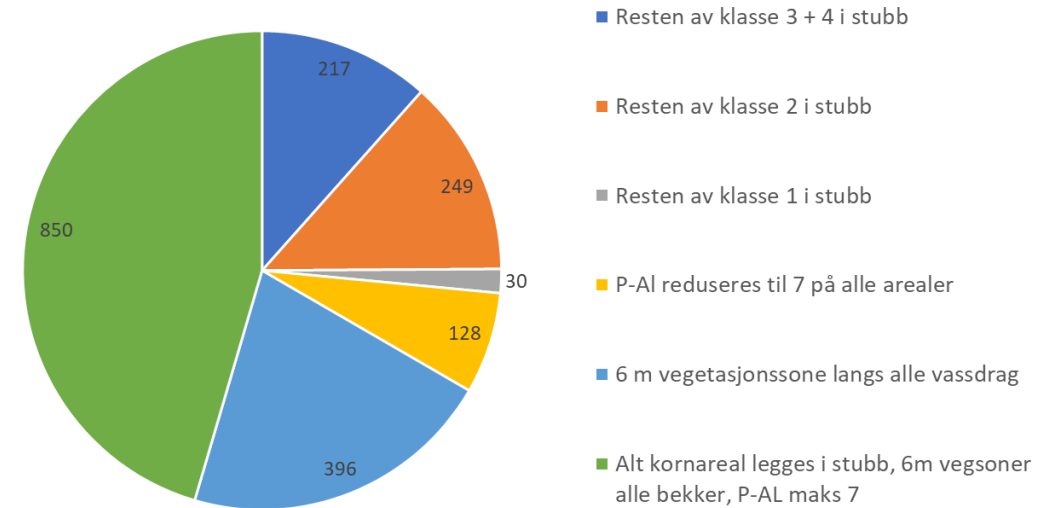

Tiltaksområde Hillestadvannet

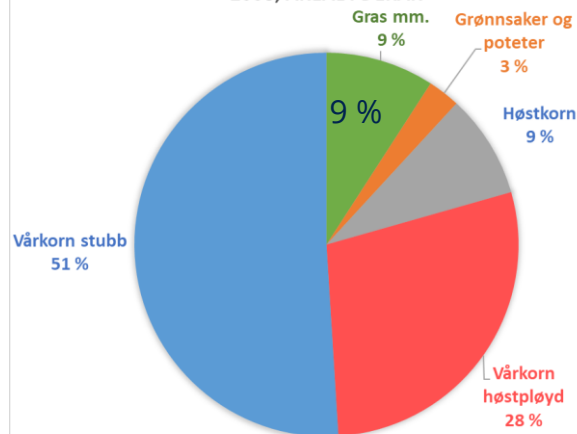
JORDBRUKSVEKSTER OG DRIFT I HILLESTADVANN 2017, AREAL I DEKAR

Potensial for redusert fosfortap (kg/år) i tiltaksområde Hillestadvann

JORDBRUKSVEKSTER OG DRIFT I HILLESTADVANN 2008, AREAL I DEKAR

2017
 Landareal: 123 000 daa
 Jordbruk – drift: 15 500 daa
 Andel dyrka jord: 14 %
 Vårkornareal: 10 072 daa
Andel vårkorn i stubb: 52 %
 P-AL gj.sn.: 10
 Leirdekningsgrad: 32 %

Erosjonsrisiko	Vårkorn, dekar
Klasse 1	2960
Klasse 2	5561
Klasse 3 og 4	<u>1551</u>
Sum	10072

Kilde: NIBIO, Agricat P 2019

Tiltaket «ingen jordarbeiding om høsten» = vårkorn i stubb

Hillestadvannet – beregningsgrunnlag fra Agricat P 2019

Tiltaksområde: Hillestadvann		750 kg P					
TILTAK	Potensial red. fosfortap, kg/år	Planlagt tillegg		Resultat red. fosfortap, kg/år	Pluss omfang pågående tiltak per 2017	Sum tiltak	Enhet
		Andel	Dekar/meter/stk				
Ingen jordarbeiding om høsten i korn	545	66 %	1409	249	5226	6635	dekar
Fangvekster i korn	116	20 %	2214	23	134	2348	dekar
Grasdekt vannvei og grasstriper i åker	435	25 %	1633	109	0	1633	meter
Grasdekt kantsone mot vassdrag i åker	435	30 %	6532	131	2833	9365	meter
Gras på arealer utsatt for flom og erosjon (kl. 3 og 4)	71	0 %	0	0	197	197	dekar
Miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel	0	0 %		0	1847	1847	dekar
Miljøavtale (inkl. redusert gjødsling)	128	50 %		64	0	5000	dekar
Fangdammer – anlegning - investering	30	100 %	1	30		1	stk
Fangdammer - tømning	0	0 %	0	0		0	stk
Hydrotekniske anlegg - investering	103	70 %	4	72		4	stk
Erosjonsikring langs vassdrag - investering	103	70 %	72	72		72	meter
Oppsamling/rensing av avløpsvann fra veksthus - investering	0	0 %		0		0	stk
Sum alle tiltak	1967			749			

66 %

Ingen jordarbeiding om høsten i korn: Andelen er foreslått økt fra 52 % til 66 % av vårkornarealene. Det foreslåtte tillegget utgjøres ellers av grasdekte soner, fangvekster, fangdam og mer hydroteknikk. Gjennomføringen av miljøtiltak er høy i området allerede etter mange år med fokus på jordbruket. Det er gjennomført svært mange hydrotekniske tiltak, og den store fangdammen Møllerdammen i Hillestadelva er tømt. Planer med miljøtiltak på gårdsnivå er laget, NLR-Viken 2019. Miljøavtaler vil tilbys i planperioden. Andelen grasarealer i området har økt, pga mer ammeku. Det bidrar til mindre avrenning fra jordbruket. *Jordbrukets innsats kamufleres av hyppige episoder med overløp av kloakk rett i Hillestadvannet pga styrtnedbør.*

Utkast - Tiltakspakke 2022-2027 – Hillestadvannet

Avlastning fra jordbruket = pågående tiltak + 750 kg P

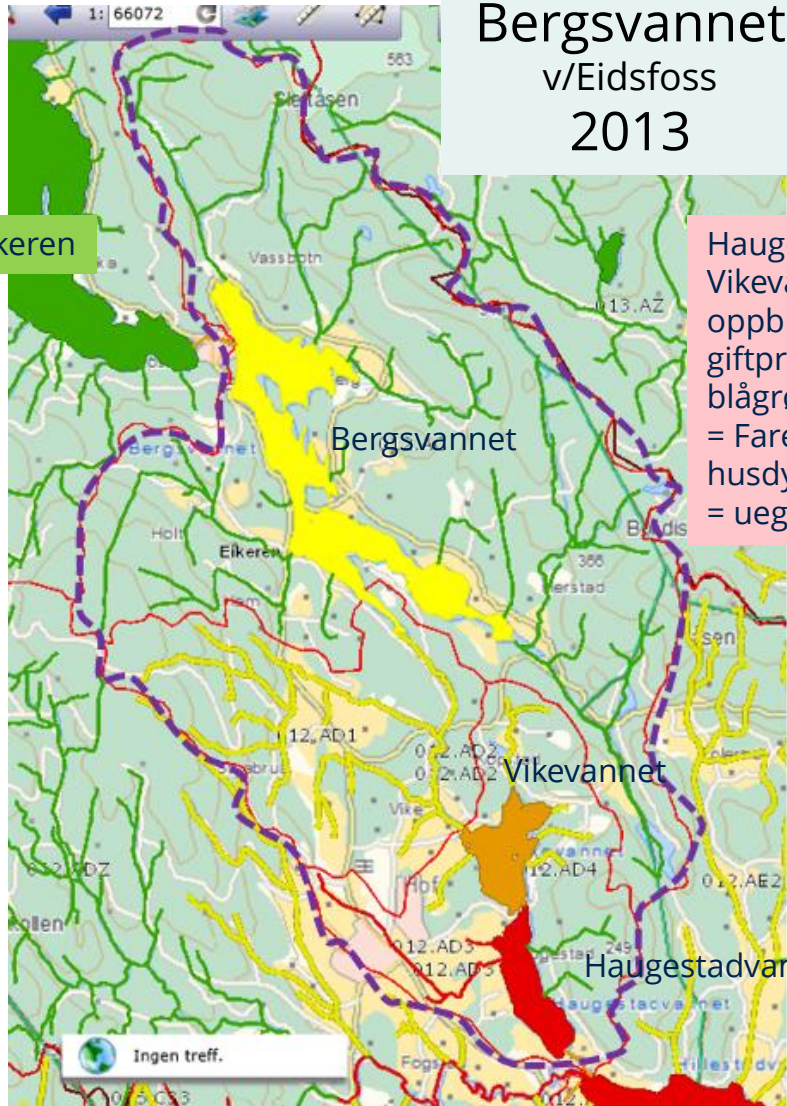
TILTAK	Tiltaks-kode	OMFANG	KOSTNAD per enhet Kr	KOSTNAD Årlig Kr	KOSTNAD Investering Kr
Ingen jordarbeiding om høsten i korn	MT285	6635 daa	140 kr/daa	928 900	
Fangvekster	MT46	2350 daa	100 kr/daa	235 000	
Grasdekt vannvei og grasstriper i åker	MT44	1635 m	20 kr/m	32 700	
Grasdekt kantsone mot vassdrag i åker	MT43	9365 m	10 kr/m	93 650	
Gras på arealer utsatt for flom og erosjon	MT45	200 daa	250 kr/daa	50 000	
Miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel	MT292	1850 daa	65 kr/daa	120 250	
Miljøavtale	MT347	5000 daa	100 kr/daa	500 000	
Fangdammer – anlegning	MT284	1 stk	170 000 kr/dam		170 000
Fangdammer - tømning	MT284	0 stk	20 000 kr/dam		0
Hydrotekniske anlegg (ikke planert)	MT338	4 stk	115 000 kr/tiltak		460 000
Erosjonsikring langs vassdrag	MT283	70 m	1000 kr/m		70 000
Oppsamling/rensing av avløpsvann fra veksthus	MT102	0 stk	Kr per anlegg		0
SUM KOSTNAD				2 160 500	700 000
SUM KOSTNAD – 6 ÅR (2022-2027)				12 963 000	700 000
					13 663 000 kr

Kilder: Agricat P 2019 og veileder for kostnadsanslag fra MDIR

Økologisk miljøtilstand 2020

Bergsvannet v/Eidsfoss 2013

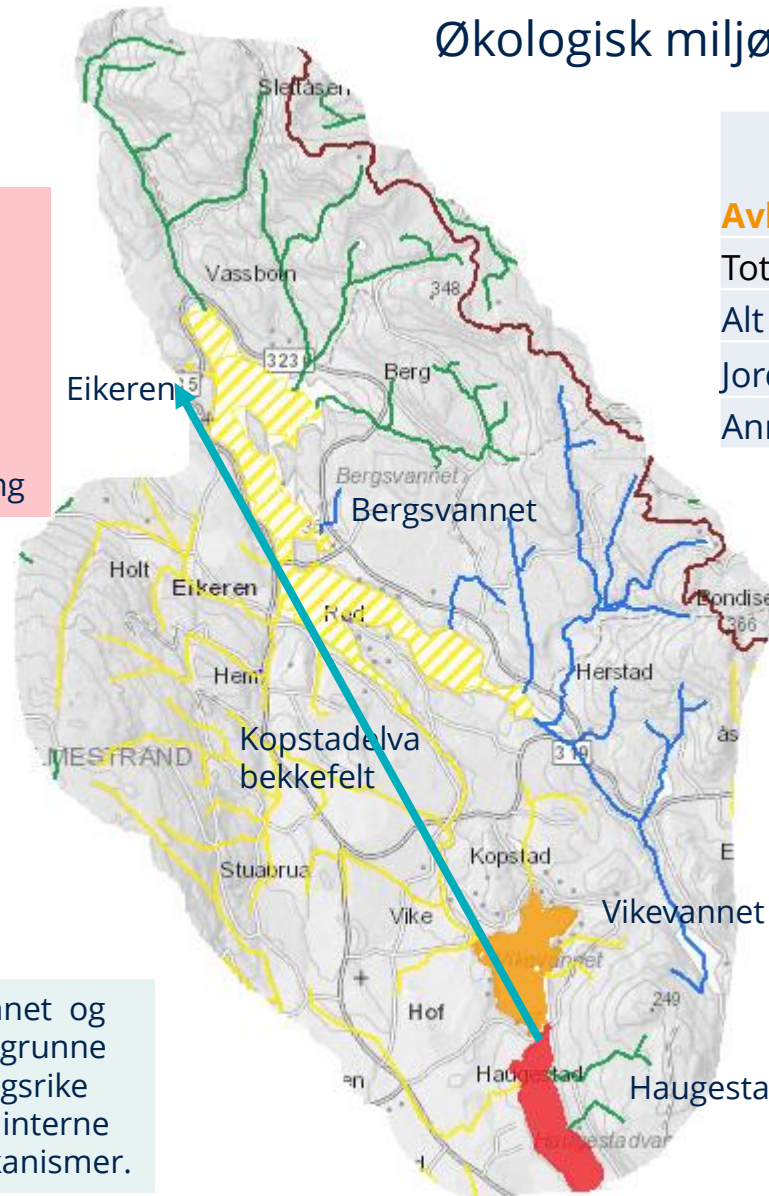

Eikerens

Haugestadvannet og Vikevannet har årlig oppblomstring av giftproduserende blågrønnalger. = Fare for beitende husdyr... = uegnet til jordvanning

Utløpet fra Haugestadvannet og Vikevannet går nordover og ender i Eikerens som er drikkevann.

Haugestadvannet og Vikevannet er grunne naturlig næringsrike innsjøer, med interne gjødslingsmekanismer.

	2020 kg tot. P	2013 Kg. tot. P
Avlastningsbehov		
Totalt behov	700	400
Alt avløp saneres	?	190
Jordbruk-tillegg	200	200
Annen avrenning		

Selve Bergsvannet har ikke avlastningsbehov for fosfor. Men jordbrukets tiltak mot avrenning til Vikevannet og Haugestadvannet er tillagt en økning på samme nivå som i nedbørfelt Hillestadvannet. Det gir et tillegg på 200 kg fosfor.

Elvevannforekomster

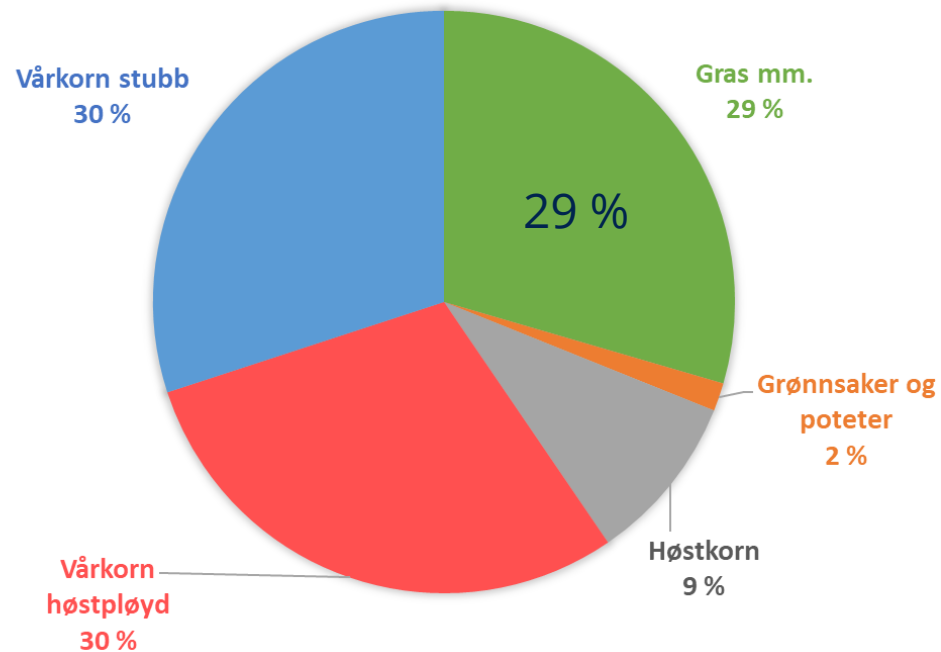
Innsjøvannforekomster

- Svært god
- God
- Moderat
- Dårlig
- Svært dårlig
- Udefinert

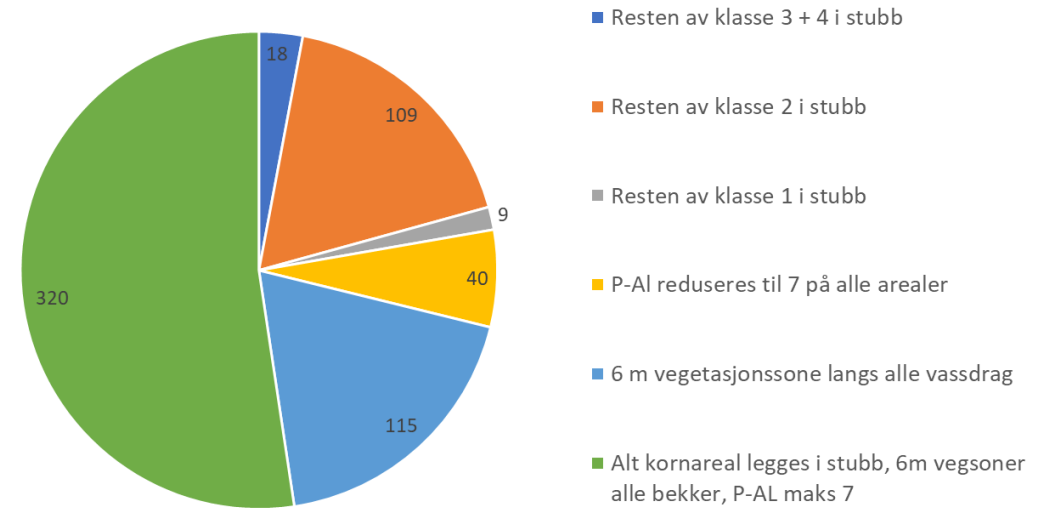

Tiltaksområde Bergsvannet

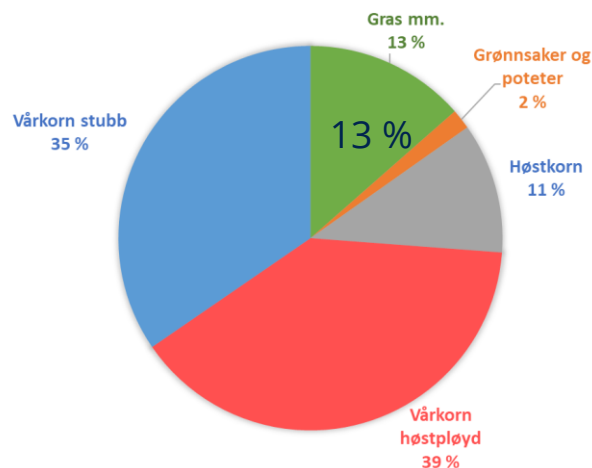
JORDBRUKSVEKSTER OG DRIFT I BERGSVANN 2017, AREAL I DEKAR

Potensial for redusert fosfortap (kg/år) i tiltaksområde Bergsvann

JORDBRUKSVEKSTER OG DRIFT I BERGSVANN 2008, AREAL I DEKAR

2017
 Landareal: 56 190 daa
 Jordbruk – drift: 6 000 daa
 Andel dyrka jord: 11 %
 Vårkornareal: 3 538 daa
Andel vårkorn i stubb: 50 %
 P-Al gj.sn.: 10
 Leirdekningsgrad: 35 %

Erosjonsrisiko	Vårkorn, dekar
Klasse 1	733
Klasse 2	2570
Klasse 3 og 4	235
Sum	3538

Tiltaket «ingen jordarbeiding om høsten» = vårkorn i stubb

Kilde: NIBIO, Agricat P 2019

Bergsvannet – beregningsgrunnlag fra Agricat P 2019

Tiltaksområde: Bergsvann		200 kg P					
TILTAK	Potensial red. fosfortap, kg/år	Planlagt tillegg		Resultat red. fosfortap, kg/år	Pluss omfang pågående tiltak per 2017	Sum tiltak	Enhet
		Andel	Dekar/meter/stk				
Ingen jordarbeiding om høsten i korn	146	64 %	478	54	1785	2263	dekar
Fangvekster i korn	32	20 %	761	6	95	856	dekar
Grasdekt vannvei og grasstriper i åker	123	20 %	370	25	0	370	meter
Grasdekt kantsone mot vassdrag i åker	123	30 %	1852	37	1500	3352	meter
Gras på arealer utsatt for flom og erosjon (kl. 3 og 4)	0	0 %	0	0	115	115	dekar
Miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel	0	0 %		0	120	120	dekar
Miljøavtale (inkl. redusert gjødsling)	40	50 %		20		1000	dekar
Fangdammer – anlegging - investering	0	0 %	0	0		0	stk
Fangdammer - tømning	0	0 %	0	0		0	stk
Hydrotekniske anlegg - investering	33	100 %	2	33		2	stk
Erosjonsikring langs vassdrag - investering	33	100 %	33	33		33	meter
Oppsamling/rensing av avløpsvann fra veksthus - investering	0	0 %		0		0	stk
Sum alle tiltak	531			208			

64 %

Ingen jordarbeiding om høsten i korn: Andelen er foreslått økt fra 50 % til 64 % av vårkornarealene. Det foreslåtte tillegget utgjøres ellers av grasdekte soner, fangvekster, og mer hydroteknikk. Det vil være aktuelt å innføre miljøavtale. Andelen grasarealer i området har økt, pga mer ammeku og sau. Det bidrar til mindre avrenning fra jordbruket.

Utkast - Tiltakspakke 2022-2027 – Bergsvannet

Avlastning fra jordbruket = pågående tiltak + 200 kg P

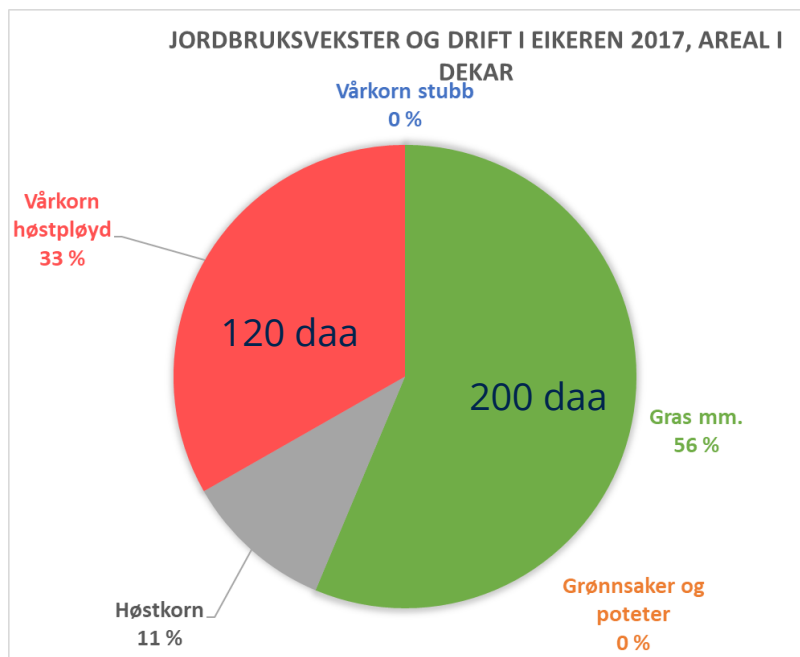

TILTAK	Tiltaks-kode	OMFANG	KOSTNAD per enhet Kr	KOSTNAD Årlig Kr	KOSTNAD Investering Kr
Ingen jordarbeiding om høsten i korn	MT285	2265 daa	140 kr/daa	317 100	
Fangvekster	MT46	855 daa	100 kr/daa	85 500	
Grasdekt vannvei og grasstriper i åker	MT44	370 m	20 kr/m	7 400	
Grasdekt kantsone mot vassdrag i åker	MT43	3350 m	10 kr/m	33 350	
Gras på arealer utsatt for flom og erosjon	MT45	115 daa	250 kr/daa	28 750	
Miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel	MT292	120 daa	65 kr/daa	7 800	
Miljøavtale	MT347	1000 daa	100 kr/daa	100 000	
Fangdammer – anlegning	MT284	0 stk	170 000 kr/dam		0
Fangdammer - tømning	MT284	0 stk	20 000 kr/dam		0
Hydrotekniske anlegg (ikke planert)	MT338	2 stk	115 000 kr/tiltak		230 000
Erosjonsikring langs vassdrag	MT283	35 m	1000 kr/m		35 000
Oppsamling/rensing av avløpsvann fra veksthus	MT102	0 stk	Kr per anlegg		0
SUM KOSTNAD				579 900	265 000
SUM KOSTNAD – 6 ÅR (2022-2027)				3 479 400	265 000

3 744 400 kr

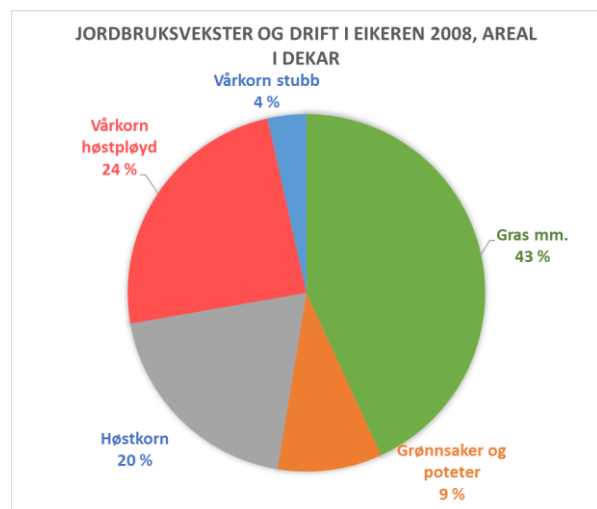
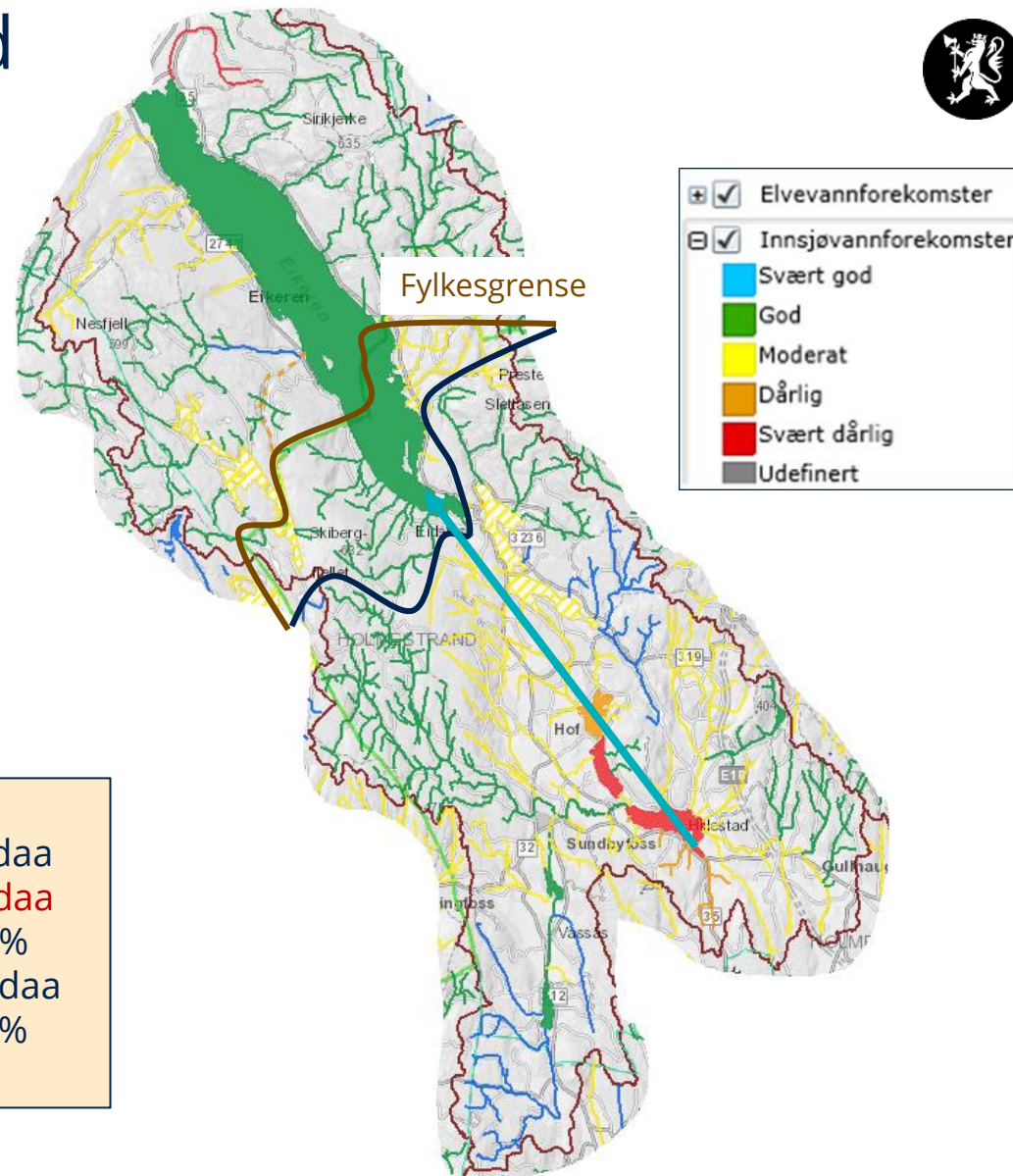
Kilder: Agricat P 2019 og veileder for kostnadsanslag fra MDIR

Tiltaksområde selve Eikeren - Vestfold

Eikeren er en viktig drikkevannskilde. Det er lite jordbruk i Vestfolds del av nedslagsfeltet til selve Eikeren.

Det er ikke laget tiltakspakke for jordbruket. Avlastningen vil skje oppstrøms i nedslagsfeltet til de andre innsjøene.

2017	
Landareal:	41 800 daa
Jordbruksareal:	400 daa
Andel dyrka jord:	1 %
Vårkornareal:	120 daa
Andel vårkorn i stubb:	0 %
P-Al gj.sn.:	11

Kilde: NIBIO, Agricat P 2019

Tiltaket «ingen jordarbeiding om høsten» = vårkorn i stubb

Faggruppe landbruk i vannområdene Eikeren, Breiangen Vest og Aulivassdraget

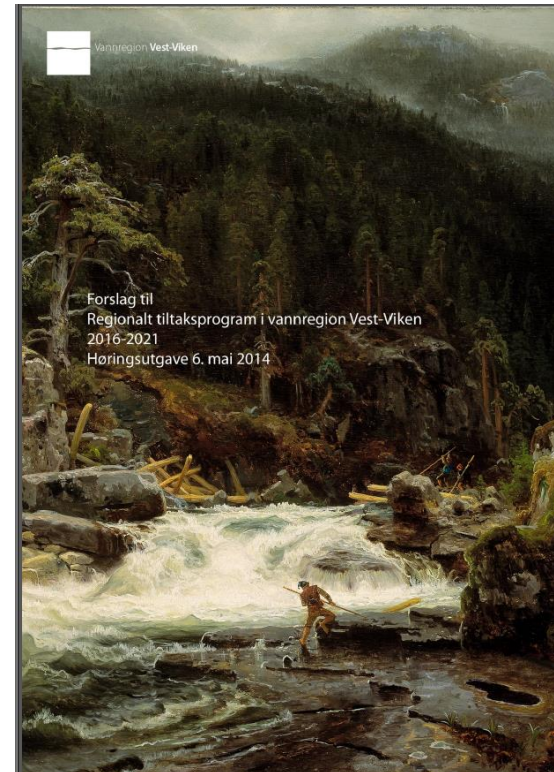
Virksomhet	Deltager	Deltager
Tønsberg kommune	Sverre Dahl	Hans Ivar Nesse
Holmestrand kommune	Ivo Ivanov	
Sandefjord kommune	Terje Rasmussen	Einar Idland
Vestfold Bondelag	Amund Kind	
Vannområdekoordinator Aulivassdraget	Miguel Segarra Valls	
Vannområdekoordinator Eikeren	Dag Erik Arnesen	
Vannområdekoordinator Breiangen Vest	Har ikke koordinator	
Fylkesmannen VT miljø	Gunnar Kleven	Arne Kjellsen
Fylkesmannen VT landbruk	Hilde Marianne Lien	Jon Randby

Regional plan for vannforvaltning 2016-2021

m/tiltaksprogram for Vest-Viken – vedtatt 1. juli 2016

Regional plan for vannforvaltning

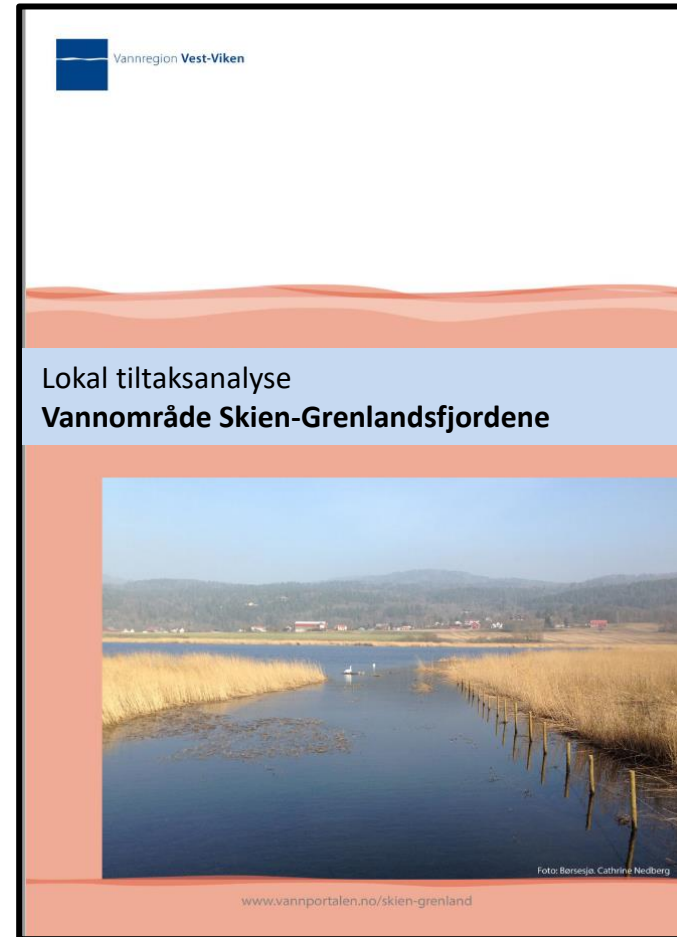

Regionalt tiltaksprogram

Lokale tiltaksanalyser for vannområdene

Utarbeidet 2013-2014

Tiltakspakkene ble godkjent 01.07.2016

- *Regional plan for vannforvaltning*

1. gjennomføringsfase: 2016-2021

Sektormyndighet landbruk er ansvarlig for oppfølging:

- Fylkesmannen (koordinator)
- Kommunen, landbruk - virkemidlene

Tiltakspakkene består hovedsakelig av:

- Avløpstiltak
- Jordbrukstiltak

For Vestfold og nedre deler av Telemark...

Sammen for vannet

Oppdatering av regional vannforvaltningsplan
med tilhørende tiltaksprogram

Hovedutfordringer i vannregion Vest-Viken

Hovedutfordringer for
vannregion Vest-Viken
2022 – 2027

Oktober 2019

Rullering av vannforvaltningsplanene

2018 - 2019

- Hovedutfordringer i vannområdene
- Hovedutfordringer i vannregionene

2019/2020:

- **Oppdatering av tiltaksanalysene**

Grunnlag for:

Oppdaterte vannforvaltningsplaner for 2022-2027

Hvordan skal tiltakene oppdateres?

- 1) Gjennomgang i faggruppe landbruk av kunnskapsgrunnlaget
  - 2) Fokus - tiltaksområdene
  - 3) Sette tiltakstyper – jf. RMP, SMIL mv
  - 4) Sette omfang – daa, meter, stk osv
  - 5) Sette kostnad – sjablongmessig
  - 6) Kommunene godkjenner tiltakspakkene
  - 7) Vannområdekoordinator fordeler tiltak, omfang og kostnader per vannforekomst i VannNett
- (det skal ikke legges inn effekt i kg P...)

KOSTNADER

- Settes etter normer/eksempler fra direktoratene – se eget notat – pluss egne vurderinger
- Eks: kr/meter, kr/daa, kr/tiltak

SLUTTPRODUKT - vannområdene

Vannområdekoordinatorerne utfører oppdateringen i Vann-Nett med bistand fra Fylkesmannen

Sluttproduktet er dokumentet «Lokalt tiltaksprogram»

SLUTTPRODUKT - vannregionen

*Vannforvaltningsplan Vestfold og Telemark 2022-2027
m/ tiltaksprogram*

Sendes på høring – 1. halvår 2021

Vannområder i Vestfold og Telemark fylke

Ny vannregion fra 2020:
VESTFOLD OG TELEMARK

Hele Numedalslågen
er med

Eikerenvassdraget og Svelvik
er ikke med
(tilhører Vannregion Innlandet og Viken)

Nidelva
er ikke med
(tilhører Vannregion Agder)

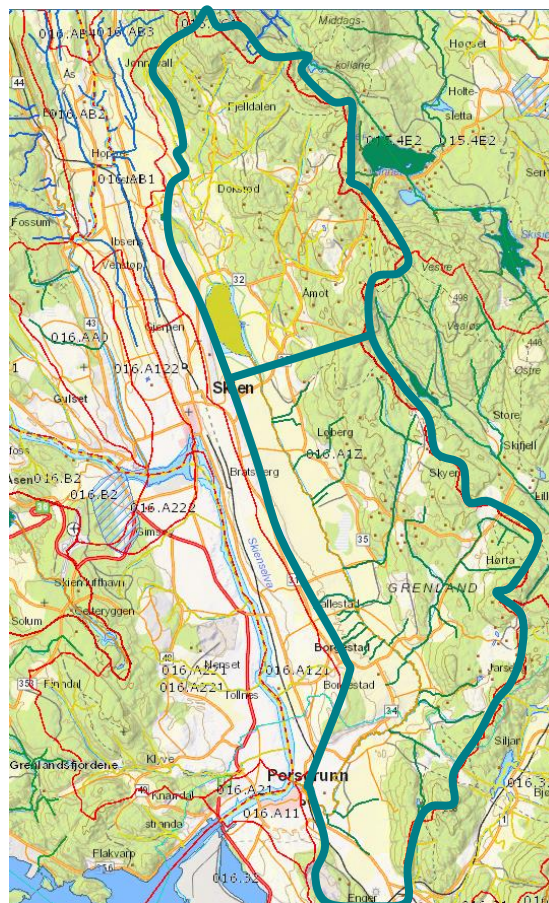
Kontaktpersoner
Vestfold og Telemark fylkeskommune
Lars W. Solheim
Gørli Bruun Andersen
Anita Kirkevold

Se www.vannportalen.no
➤ Velg Vannregioner

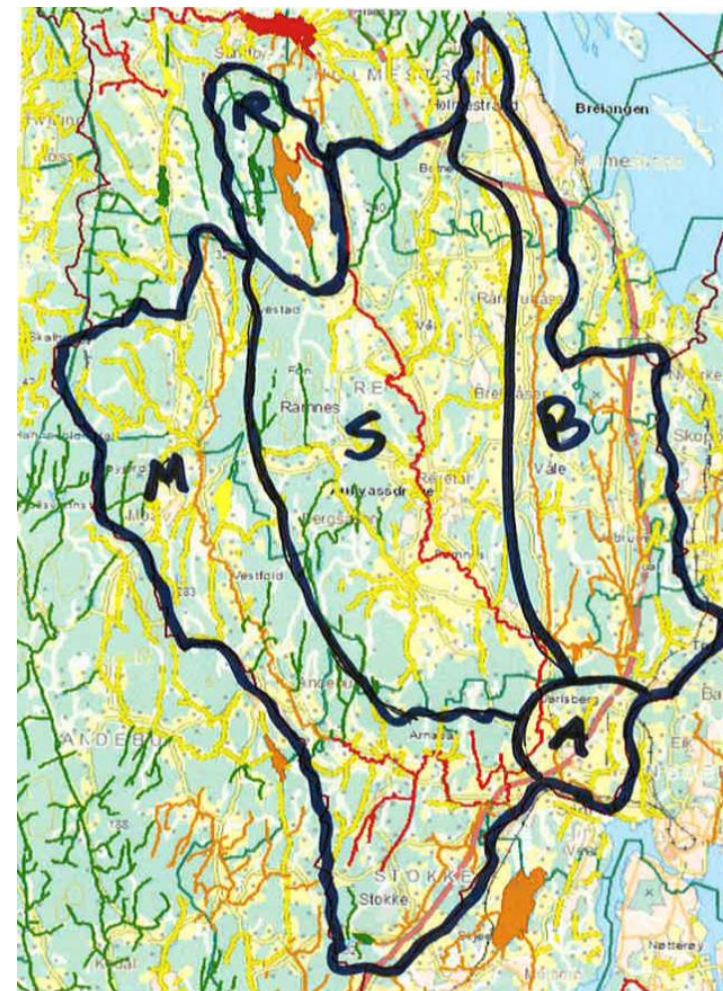
JORDBRUK Tiltaksanalyse tilnærming

- Delt vannområdet inn i **håndterlige tiltaksområder**
- Tiltaksområde:
Vannforekomster med felles preg
- Sammenfaller med nedbørfelt
- Grunnlagt for Agricat P-analyser
- Samme tiltakspakke for hele området

Eks: Børsesjø og Leirkupp

Eks: Aulivassdraget

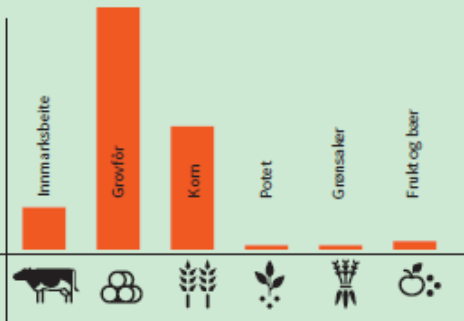

Dyrka mark – Vestfold og Telemark

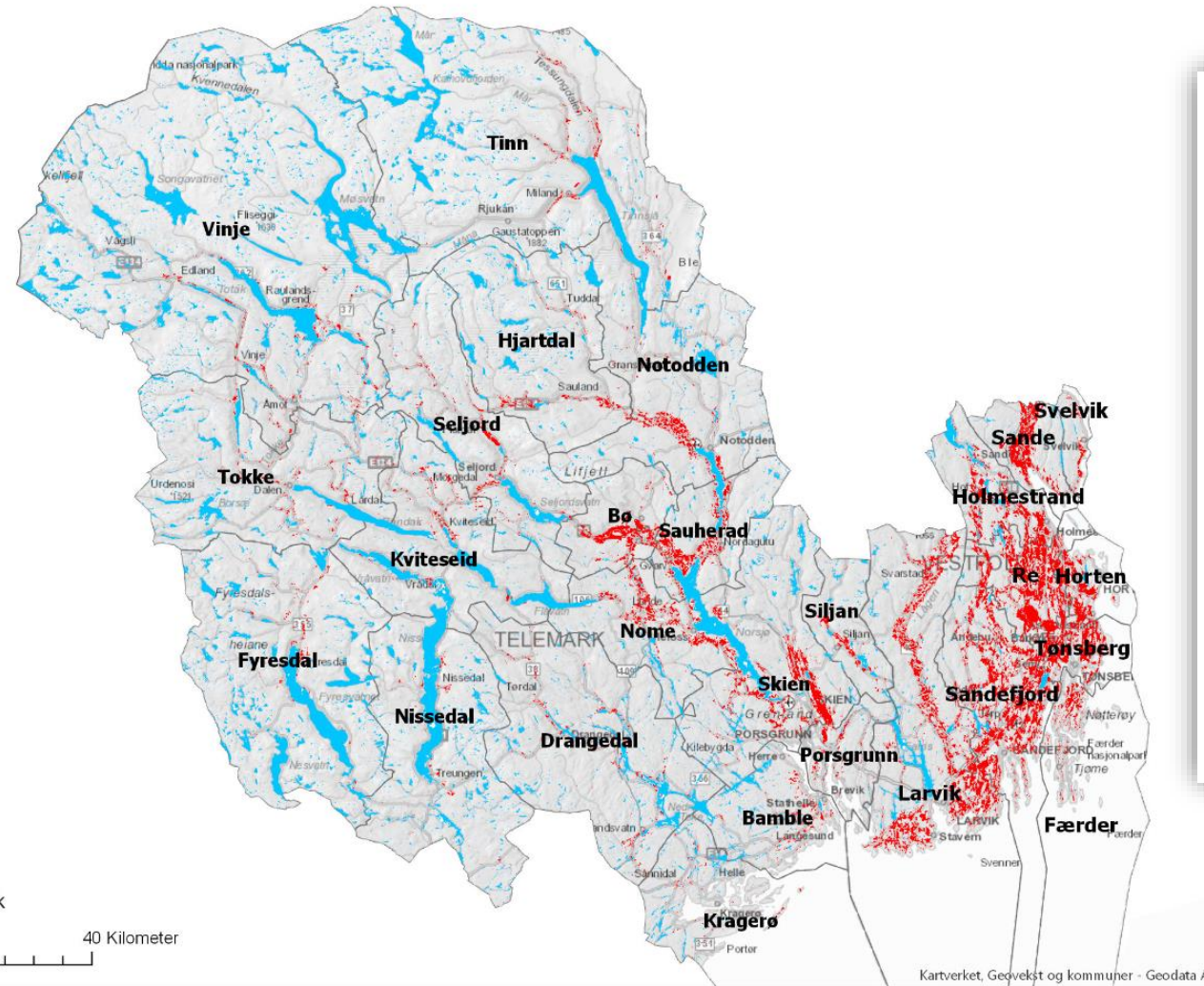
TELEMARK

SØKNADENE OM PRODUKSJONSTILSKUDD FOR TELEMARK FYLKE:

Veksttype	dekar	%
Innmarksbeite	24 328	10,2
Grovfôr	136 245	57,1
Korn	69 520	29,1
Potet	2 054	0,9
Grønnsaker	1 654	0,7
Frukt/bær	4 810	2,0
Sum	238 611	100

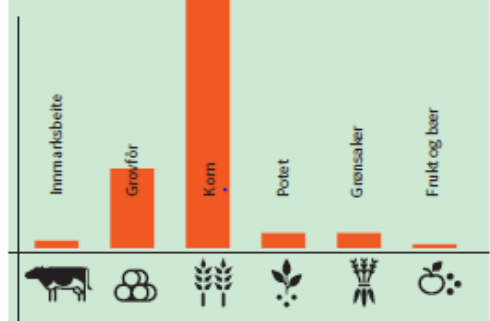
Kilde: Produksjonstilskudd 2016. Landbruksdirektoratet

Kartverket, Geovekst og kommuner - Geodata AS

VESTFOLD

SØKNADENE OM PRODUKSJONSTILSKUDD FOR VESTFOLD FYLKE:

Veksttype	dekar	%
Innmarksbeite	7 652	1,9
Grovfôr	85 826	21,3
Korn	274 074	68,1
Potet	15 328	3,8
Grønnsaker	15 746	3,9
Frukt/bær	4 003	1,0
Sum	402 629	100

Kilde: Produksjonstilskudd 2016. Landbruksdirektoratet

Arealer under marin grense = prioritert område for miljøtiltak i RMP

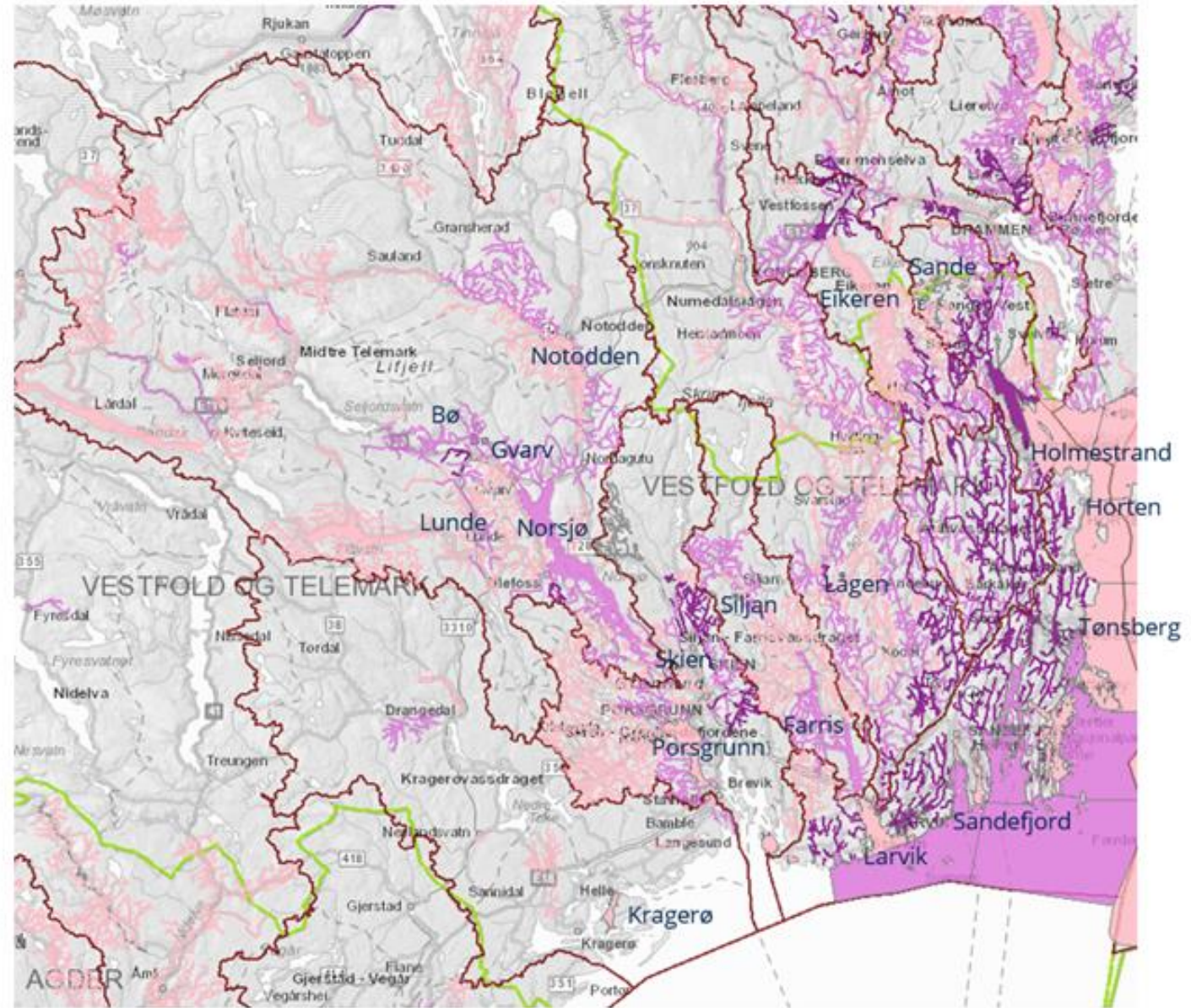
Grad av påvirkning fra jordbruk

VannNett 2020

Liten grad
Middels grad
Stor grad

----- Fylkesgrense

----- Vannområdegrense

Poteter – 18 000 daa

Grønnsaker – 18 000 daa

Korn, oljefrø og åkerbønner - 345 000 daa

JORDBRUKET

Åpen åkerdrift – Vestfold og Telemark

Frukt og bær - Ca 7000 daa

Eks: Miljøtiltak i jordbruket (RMP og SMIL)

Fangdammer

Hydrotekniske tiltak

Ingen jordarbeiding om høsten

Balansert gjødsling

Grasdekte kantsoner
Grasdekte vannveier

Fangvekster

Direktesådd høstkorn

Miljøvennlig
spredning av
husdyrgjødsel

HILLESTADVANNET TILTAKSOMRÅDE – EIKEREN VANNOMRÅDE

Beskrivelse av området - problemstilling og mulig løsning

Her er det relativt mange som har investert i minirensanlegg i perioden 2000 – 2018.

Anleggene har dessverre noe varierende renseseffekt, men de senere års tilsynsarbeid viser en forsiktig bedring. En del anlegg kan oppgraderes med etterpoleringsfilter og et sikrere utslippssted.

Enkelt-anlegg med akutte feil får fortløpende pålegg. Områdevis pålegg starter når Holmestrand kommunes VA-plan har avklart hvor man kan føre fram kommunalt avløpsnett.

Eksisterende bebyggelse og avløpsløsninger

261 av avløpsanleggene er tilknyttet bolighus, 111 anlegg er tilknyttet våningshus eller andre landbruksbygninger, 32 anlegg er tilknyttet næring eller organisasjoner, mens 7 anlegg er tilknyttet fritidsbygg. 8 anlegg har oppdatert utslippstillatelse (etter 2018).

Type avløpsanlegg	Folkeregistrerte
32 infiltrasjon	75 personer
246 slamavskillere	612 personer
59 minirensanlegg	189 personer
62 tett tank	85 personer

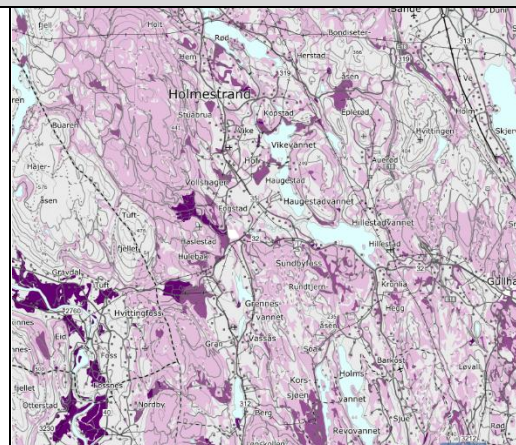
Tettbebyggelse

Det er noe tettbebyggelse i området (skravert grått). Her forventes det at alle som har innlagt vann er tilknyttet kommunalt avløpsnett. <https://kartkatalog.miljodirektoratet.no/dataset/Details/201>.

Resipientforhold

Variierende forhold for infiltrasjon. Der infiltrasjon av slamavskilt avløpsvann ikke er mulig, forsøker man å infiltrere restutslipp fra f.eks. minirensanlegg.

Tilsynets kartlegging viser at en vesentlig del av tilførslene av næringsstoffer til Hillestadvannet kommer fra kommunalt avløpsnett og fra små avløpsanlegg.

Mulig tilknytning til kommunalt avløpsnett

Det er flere randsoner til tettbebyggelse som også kan være mulig å tilknytte kommunalt avløpsnett. Kapasitet på eksisterende kommunalt avløpsnett er ikke kjent.

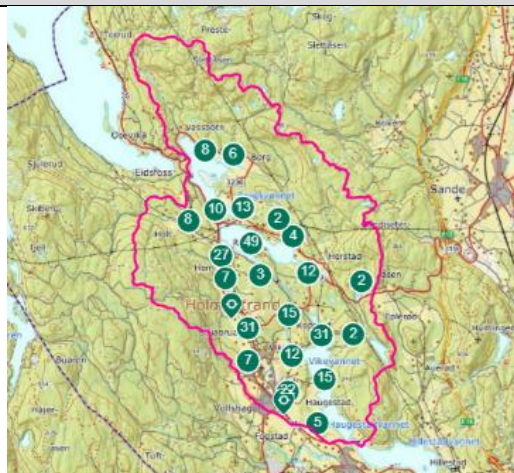
Dersom Holmestrand kommune beslutter å legge ned Sundbyfoss RA og overføre til hovedrensanlegget i Holmestrand, kan dette åpne muligheter for tilknytning på sørsiden av Hillestadvannet.

BERGSVANNET TILTAKSOMRÅDE – EIKEREN VANNOMRÅDE

Beskrivelse av området - problemstilling og mulig løsning

I dette området er det også en del fritidsboliger hvor eier ønsker økt sanitær standard.

Enkelt-anlegg med akutte feil får fortløpende pålegg. Områdevise pålegg starter når Holmestrand kommunes VA-plan har avklart hvor man kan føre fram kommunalt avløpsnett. Områdene rundt Hillestadvannet prioriteres imidlertid aller først.

Eksisterende bebyggelse og avløpsløsninger

155 av avløpsanleggene er tilknyttet bolighus, 71 anlegg er tilknyttet våningshus eller andre landbruksbygninger, 3 anlegg er tilknyttet næring eller organisasjoner, mens 62 anlegg er tilknyttet fritidsbygg. 12 anlegg har oppdatert utslippstillatelse (etter 2018).

Type avløpsanlegg	Folkeregistrerte
20 infiltrasjon	41 personer
170 slamavskillere	347 personer
48 minirensanlegg	110 personer
55 tette tanker	40 personer

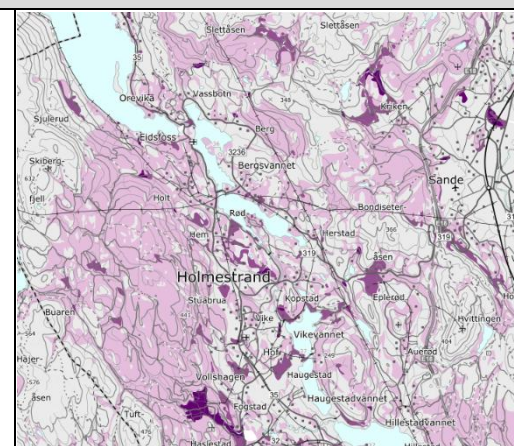
Tettbebyggelse

Det er noe tettbebyggelse i området (skravert grått). Her forventes det at alle som har innlagt vann er tilknyttet kommunalt avløpsnett. <https://kartkatalog.miljodirektoratet.no/dataset/Details/201>.

Resipientforhold

Variierende forhold for infiltrasjon. Der infiltrasjon av slamavskilt avløpsvann ikke er mulig, forsøker man å infiltrere restutslipp fra f.eks. minirensanlegg.

Det er ønskelig å redusere tilførslene til Bergsvannet pga. nærheten til Eikeren, som er råvann til drikkevann. I flere av tettbebyggelsene nær Bergsvannet vil det være vanskelig å disponere rensed avløpsvann lokalt, samtidig som det ikke er tilgjengelig kommunalt avløpsnett som kan frakte avløpsvannet bort.

Mulig tilknytning til kommunalt avløpsnett

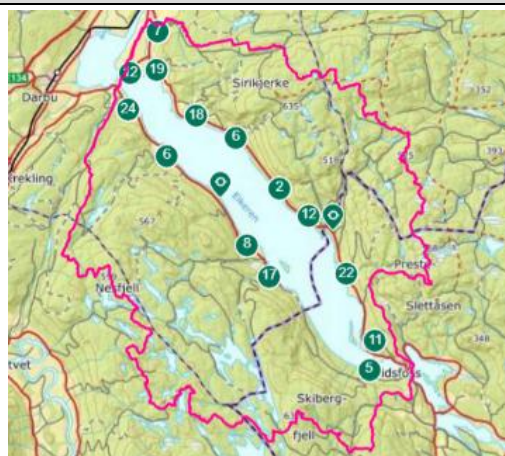
Det er kommunale avløpsrenseanlegg på Vike og Eidsfoss. Inntil kapasitet er avklart, anbefales det ikke å planlegge ytterligere tilknytninger i stor stil.

EIKEREN TILTAKSOMRÅDE – EIKEREN VANNOMRÅDE

Beskrivelse av området - problemstilling og mulig løsning

Det arbeides med egne retningslinjer for utslipp i kommuneplanens hensynssone rundt Eikeren, og det tas sikte på politisk behandling av disse. Dette kan sannsynligvis skje i samband med revisjon av lokal forskrift om utslipp, hvor kommuneplanens hensynssone defineres som et forvaltningsområde med særskilte bestemmelser.

Enkelt-anlegg med akutte feil får fortløpende pålegg. Det er startet områdevis opprydding i tre mindre områder nær Eikeren i Øvre Eiker kommune.

Eksisterende bebyggelse og avløpsløsninger

73 av avløpsanleggene er tilknyttet bolighus, 46 anlegg er tilknyttet våningshus eller andre landbruksbygninger, 8 anlegg er tilknyttet næring eller organisasjoner, mens 28 anlegg er tilknyttet fritidsbygg. 18 anlegg har oppdatert utslippstillatelse.

Type avløpsanlegg	Folkeregistrerte
70 infiltrasjon	145 personer
34 slamavskillere	70 personer
18 minirensanlegg	42 personer
36 tette tanker	20 personer

Tettbebyggelse

Det er ikke tettbebyggelse i området, ut fra Miljødirektoratets definisjon.

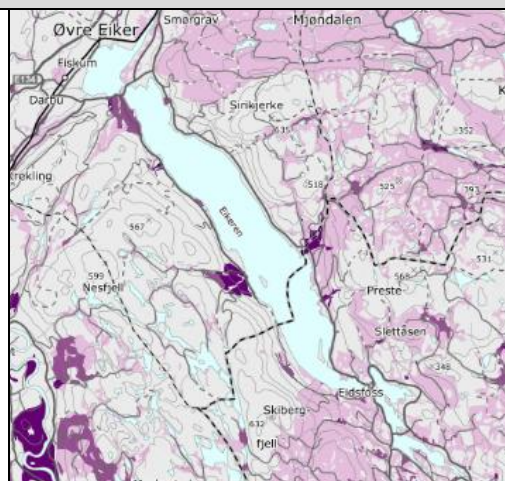
(<https://kartkatalog.miljodirektoratet.no/dataset/Details/201>).

Resipientforhold

Dagens praksis er at restutslipp må infiltreres i grunnen, og ikke ledes i rør til Eikeren.

Områdene med mest bebyggelse samsvarer heldigvis nokså godt med områdene som har best forhold for infiltrasjon. Det er imidlertid også en del eiendommer hvor infiltrasjon er vanskelig å få til.

Tilsynets kartlegging viser at en del bolighus og fritidsboliger henter sitt drikkevann nærmest urenset fra vannkanten rundt Eikeren.

Mulig tilknytning til kommunalt avløpsnett

Det er kommunal avløpsnett ved Eidsfoss og i nordenden av Eikeren. Inntil kapasitet er avklart, anbefales det ikke å planlegge ytterligere tilknytninger til Eidsfoss RA. Når Øvre Eiker kommune har ferdigstilt nytt hovedrenseanlegg, kan det være mulig å tilknytte noen få eiendommer ved Såsenbekken. For de fleste i tiltaksområdet vil det imidlertid ikke være realistisk med tilknytning til kommunalt avløpsnett.

FISKUMVANNET TILTAKSOMRÅDE – EIKEREN VANNOMRÅDE

Beskrivelse av området - problemstilling og mulig løsning

Her er det mange eldre anlegg som er kategorisert som slamavskillere. Flesteparten av disse har eldre spredegrøfter som etterbehandling, men siden kommunen har lite informasjon om spredegrøftene er de kategorisert som slamavskillere.

Det forventes likevel vesentlig bedre rensing fra disse anleggene enn fra slamavskillere med direkte utslipp til bekk.

Enkelt-anlegg med akutte feil får fortløpende pålegg.

Eksisterende bebyggelse og avløpsløsninger

207 av avløpsanleggene er tilknyttet bolighus, 61 anlegg er tilknyttet våningshus eller andre landbruksbygninger, 5 anlegg er tilknyttet næring eller organisasjoner, mens 9 anlegg er tilknyttet fritidsbygg. 17 anlegg har oppdatert utslippstillatelse.

Type avløpsanlegg	Folkeregistrerte
16 infiltrasjon	42 personer
233 slamavskillere	465 personer
19 minirensenanlegg	54 personer
33 tette tanker	53 personer

Tettbebyggelse

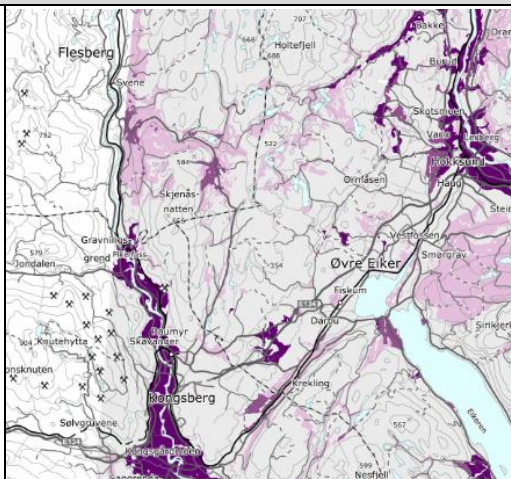
Det er litt men ikke mye tettbebyggelse i området (skravert grått). Her forventes det at alle som har innlagt vann er tilknyttet kommunalt avløpsnett.

<https://kartkatalog.miljodirektoratet.no/dataset/Details/201>.

Resipientforhold

De fleste har uegnet eller lite godt egnede forhold for infiltrasjon på egen eiendom, men det finnes også enkelte lommer med gode infiltrasjonsforhold.

Flere bekker i området har relativt høye konsentrasjoner av næringsstoffer. Tilsynskontoret legger vekt på at utslipp føres til robust vannresipient, med størst mulig vannføring.

Mulig tilknytning til kommunalt avløpsnett

Når Øvre Eiker kommune har ferdigstilt nytt hovedrenseanlegg, kan det være mulig å tilknytte noen få eiendommer ved tettbebyggelsene på Darbu og Vestfossen. For de fleste i tiltaksområdet vil det imidlertid ikke være realistisk med tilknytning til kommunalt avløpsnett.

VESTFOSELVA TILTAKSOMRÅDE – EIKEREN VANNOMRÅDE

Beskrivelse av området - problemstilling og mulig løsning

Her er det mange eldre anlegg som er kategorisert som slamavskillere. Flesteparten av disse har eldre spredegrøfter som etterbehandling, men siden kommunen har lite informasjon om spredegrøftene er de kategorisert som slamavskillere.

Det forventes likevel vesentlig bedre rensing fra disse anleggene enn fra slamavskillere med direkte utslipp til bekk.

Enkelt-anlegg med akutte feil får fortløpende pålegg.

Eksisterende bebyggelse og avløpsløsninger

94 av avløpsanleggene er tilknyttet bolighus, 51 anlegg er tilknyttet våningshus eller andre landbruksbygninger, 1 anlegg er tilknyttet næring eller organisasjoner. Ingen fritidsbygg har innlagt vann. 5 anlegg har oppdatert utslippstillatelse.

Type avløpsanlegg	Folkeregistrerte
10 infiltrasjon	23 personer
114 slamavskillere	293 personer
7 minirensanlegg	17 personer
15 tette tanker	29 personer

Tettbebyggelse

Det er relativt mye tettbebyggelse i området (skravert grått). Her forventes det at alle som har innlagt vann er tilknyttet kommunalt avløpsnett.

<https://kartkatalog.miljodirektoratet.no/dataset/Details/201>.

Resipientforhold

Variierende forhold for infiltrasjon. Områdene med best infiltrasjonsmulighet ligger i tettbebyggelse, hvor det uansett skal tilknyttes kommunalt avløpsnett.

Flere bekker i området har relativt høye konsentrasjoner av næringsstoffer. Det er også flere sårbare bekker med sterke brukerinteresser (barns lek, rekreasjon). Tilsynskontoret legger vekt på at utslipp føres til robust vannresipient, med størst mulig vannføring.

Mulig tilknytning til kommunalt avløpsnett

Når Øvre Eiker kommune har ferdigstilt nytt hovedrenseanlegg, kan det være mulig å tilknytte noen en del eiendommer i tettbebyggelsen og tilhørende randsoner. Det vil likevel være mange som må fortsette med eget renseanlegg.